

Biuletyn

ISSN 1233-9784

informacyjny
1/2022

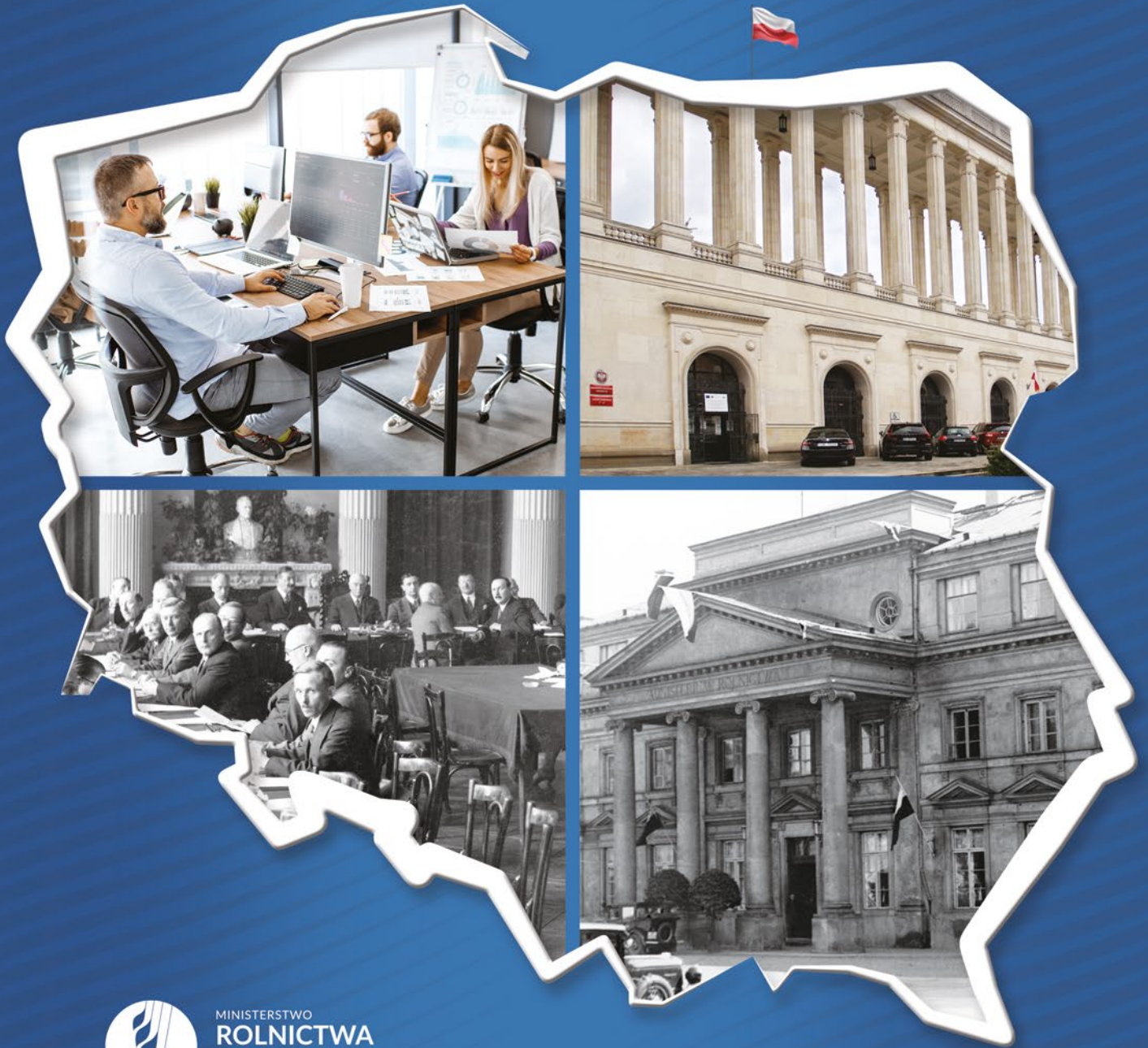
Polski Ład dla polskiej wsi

**Strategiczna zmiana
PROW 2014–2020**

**Wsparcie dla właścicieli
lasów prywatnych**

**Przywracanie potencjału
produkcji rolnej**

**Do 100 tys. zł na ochronę wód
przed zanieczyszczeniem
azotanami**

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

1922

100

— LECIE —
SŁUŻBY CYWILNEJ

2022

W numerze:

MRiRW

Polski Ład dla polskiej wsi.....	4
Strategiczna zmiana PROW 2014–2020	7
Decyzje Rady Ministrów	10
Program dla szkół w dobie pandemii	12
Już działa „Okienko dla rolnika”	13
INTER-NAW	14
Posiedzenie AGRIFISH	15
Wsparcie dla właścicieli lasów prywatnych.....	17
Giełdowy Rynek Rolny.....	19
Produkcja wina na nowych zasadach.....	20
Koła gospodyń wiejskich	22
Rozwój turystyki wiejskiej.....	24
Działalność Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi	26
Grypa ptaków	28
Doradztwo rolnicze w walce z ASF	29
Rośliny z paszportami	31

ARiMR

Podsumowanie roku w ARiMR	34
Do 100 tys. zł na ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami	35
Przywracanie potencjału produkcji rolnej	36
Stroje ludowe, zastawa stołowa, atrakcje dla dzieci	37

KRUS

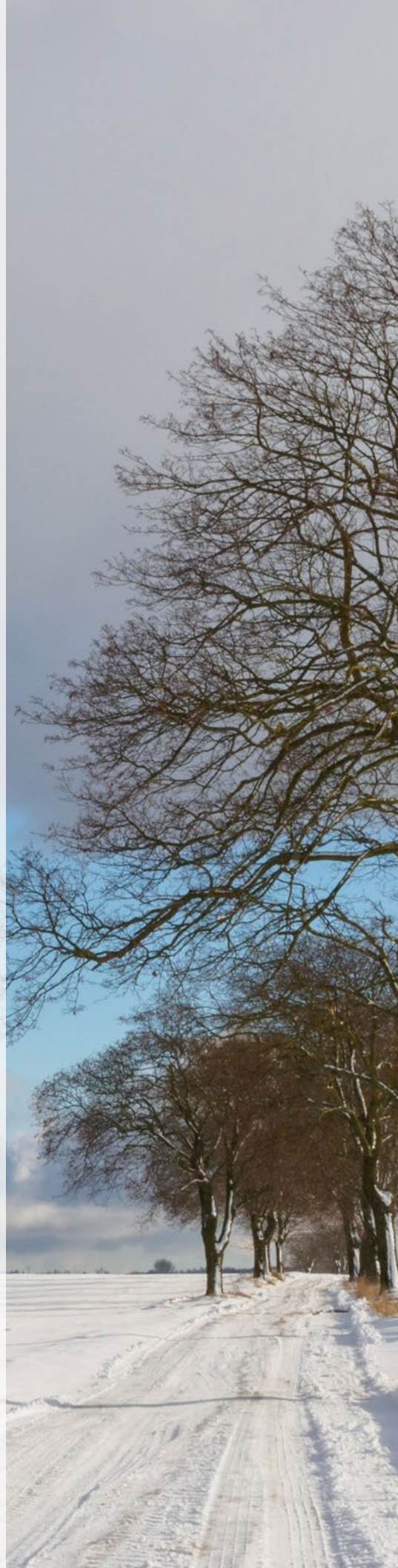
Wzrost wysokości odszkodowania i zasiłku chorobowego	39
KRUS podsumował 30 lat działalności	39

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

HENRYK KOWALCZYK, wiceprezes Rady Ministrów, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Nie zwalniamy tempa. Zgodnie z wymogami i deklaracjami przekazaliśmy Komisji Europejskiej nasz projekt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej, który przyjęła Rada Ministrów.

Jest to pierwszy krok do realizacji nowych zasad wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej. Budżet Planu Strategicznego to ponad 25 mld euro, z czego płatności bezpośrednie to ponad 17 mld euro. Są to ogromne środki, które trafią do polskiego rolnictwa w nowej perspektywie finansowej. Najważniejszym zadaniem jest ich jak najefektywniejsze wykorzystanie. Istotne jest to, że te środki finansowe skoncentrowane są przede wszystkim na wsparciu rolników. Zadania dotyczące infrastruktury technicznej, rozwoju lokalnego i innych działań na obszarach wiejskich będą realizowane z innych polityk. To znacząca zmiana w stosunku do poprzednich okresów programowania.

Główne założenia Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027 opierają się na wspieraniu zrównoważonego rozwoju gospodarstw rolnych oraz sektora przetwórstwa. Zgodnie z nowymi celami WPR promowane będą zrównoważone metody gospodarowania, przyjazne klimatowi i środowisku. Mam tutaj na myśli ochronę wody, gleby i powietrza oraz dbanie o bioróżnorodność.

Będzie to system ukierunkowany przede wszystkim na najmniejsze rodzinne gospodarstwa. Już zostały podjęte konkretne decyzje i gospodarstwa do 30 ha w tym roku otrzymają płatności bezpośrednie w wysokości przekraczającej średnią unijną, a gospodarstwa o powierzchni do 50 ha otrzymają takie płatności rok później.

W centrum uwagi pozostanie także dalsze zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i stosowanie takich mechanizmów, aby wspierana była konkurencyjność naszego rolnictwa w długiej perspektywie. W tym zakresie ważne będzie rozwijanie różnych form współpracy, w tym współpracy pomiędzy nauką i praktyką, umożliwiające wdrożenie nowych, innowacyjnych rozwiązań w zakresie produkcji, przetwórstwa żywnościowego, jak i wprowadzania produktów rolnych do obrotu. Stymulowanie tej współpracy to również jeden z elementów Planu.

O poszczególnych rozwiązaniach zawartych w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej będziemy informowali na bieżąco. Dokument został przesłany i teraz oczekujemy na ruch ze strony Komisji Europejskiej.

Aktualnie znajdujemy się w okresie przejściowym, z wydłużonym czasem realizacji PROW 2014-2020.

Równolegle prowadzone są liczne prace legislacyjne i wdrożeniowe służące umacnianiu potencjału naszych gospodarstw rolnych.

Jedną z propozycji są gospodarstwa opiekuńcze. Zmieniające się realia polskiej wsi związane ze zmianami demograficznymi oraz migracją ludności z miasta na wieś niosą ze sobą nowe szanse i nowe zagrożenia. Od 2019 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wspólnie z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie wraz z Uniwersytetem Jagiellońskim i Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie realizują projekt gospodarstw opiekuńczych.

Jest to pomysł na nowy rodzaj wzajemnego wsparcia. Część osób starszych na wsi nie ma następców w swoich gospodarstwach i siłą rzeczy opieka nad nimi jest sporadyczna. Taka opieka dorywcza nie jest dobrą opieką. Natomiast przeniesienie tych starszych ludzi do klasycznych domów opieki też nie jest dla nich dobrym rozwiązaniem. Oznacza to bowiem dla nich oderwanie od całego, dotychczasowego życia. Idea gospodarstwa opiekuńczego to propozycja dalszego udziału tych osób w pracach gospodarskich. Oczywiście nie na tyle, na ile są oni w stanie je wykonywać. Przede wszystkim liczy się szczęście osób, które będziemy przyjmować w gospodarstwach opiekuńczych, ale też warto zauważyć, że jest to tańsza opieka niż w domach pomocy społecznej. Z jednej strony jest to opieka realizowana w sposób godny, a z drugiej strony jest to dodatkowo do-

chód dla gospodarstwa opiekuńczego. Jesteśmy już po części analitycznej, badawczej i teraz przechodzimy do fazy wdrożeniowej. Chcielibyśmy, aby te gospodarstwa były jak najbardziej powszechne, aby były dostępne dla każdego potrzebującego seniora.

Kontynuujemy również realizację innych zapowiedzi. Wsparcie weterynarii nabiera w tym roku realnego wymiaru. Jak każda branża również i ta boryka się z ograniczeniami wynikającymi z pandemii COVID-19. Służby weterynaryjne prowadzą jednak nieustanną walkę z dwoma najpoważniejszymi zagrożeniami w chowie zwierząt – z wirusem afrykańskiego pomoru świń i grypą ptaków i dlatego niezbędne jest wzmocnienie tych służb. W tym roku istotnie zwiększamy środki finansowe na weterynarię. Będzie to dodatkowo ok. 600 mln zł na Inspekcję, w tym na zwiększenie zatrudnienia oraz istotne podwyżki wynagrodzeń.

Z weterynarią łączy się jeszcze kwestia dbania o dobrostan zwierząt zarówno gospodarskich, jak i bezdomnych utrzymywanych w schroniskach. Podpisałem już rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt. Wtedy, kiedy możemy ulżyć cierpieniom zwierząt, postaramy się to robić.

Prowadzimy też dalsze prace nad wzmocnieniem ochrony zwierząt, a zwłaszcza przeciwdziałaniem ich bezdomności. Za kilka miesięcy powinna być gotowa stosowna ustawa. Natomiast podpisane już rozporządzenie zawiera wiele elementów, na które zwracali uwagę przedstawiciele organizacji zajmujących się ochroną zwierząt. Przyjęte regulacje wykorzystują maksymalnie to, na co zezwalają delegacje ustawowe.

Zwracam uwagę, że funkcjonujące w Polsce schroniska dla zwierząt mają rok na dostosowanie się do nowych wymogów. Dotyczy to wszystkich schronisk niezależnie od tego, kto je prowadzi.

Długi czas na dostosowanie się wynika z szerokiego zakresu wprowadzanych zmian. Do najważniejszych należy m.in. doprecyzowanie odległości schronisk od siedzib ludzkich i obiektów, wyodrębnienie schronisk utrzymujących do 15 zwierząt. Wprowadzono ponadto minimalne powierzchnie kojców dla psów i pomieszczeń dla kotów.

Powinno to w sposób zdecydowany poprawić warunki bytowe zwierząt. Dalsza poprawa ich dobrostanu dotyczy określenia minimalnej temperatury w pomieszczeniach dla wybranych grup zwierząt przebywających w schroniskach. W rozporządzeniu znalazły się również kwestie dotyczące zapewnienia odpowiedniej ilości karmy i zachowania warunków

Budżet Planu Strategicznego to ponad 25 mld euro, z czego płatności bezpośrednie to ponad 17 mld euro. Są to ogromne środki, które trafią do polskiego rolnictwa w nowej perspektywie finansowej.

bioasekuracji.

Dodany został zapis o obowiązkowym zatrudnieniu osoby odpowiadającej za przestrzeganie przepisów, mającej wykształcenie w zawodzie technik weterynarii lub wykształcenie wyższe na kierunku weterynaria lub zootechnika i co najmniej 3-letnie doświadczenie zawodowe w pracy ze zwierzętami; dopuszczalne jest także zawarcie umowy o świadczenie usług.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt rozporządzenia był poddany szerokim konsultacjom publicznym, m. in. został wysłany bezpośrednio do ponad 150 schronisk dla zwierząt.

To pokazuje, że zawsze warto rozmawiać i prowadzić dialog. Najważniejsze jest to, aby był to dialog konstruktywny, a taki będzie, jeżeli wszystkie strony mają na względzie jak najlepsze rozwiązanie problemu.

To bardzo istotne, gdyż przed nami wiele jeszcze bardzo ważnych spraw do rozstrzygnięcia. Szanse i zagrożenia wynikające z nowych rozwiązań w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, a także obecna sytuacja na rynkach rolnych oraz kwestie związane z wysokimi cenami nośników energii to główne problemy, przed którymi stajemy na progu nowego roku 2022.

Polski Ład dla polskiej wsi

W ramach ambitnej strategii rozwojowej wprowadzamy kolejne rozwiązania w celu zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

■ Większy zwrot akcyzy za paliwo rolnicze

Na podstawie przepisów ustawy z 1 października 2021 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej zwiększono limit zużycia oleju napędowego wykorzystywanego do prac w gospodarstwie.

Przepisy ustawy weszły w życie 1 stycznia 2022 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 2227). Wprowadzone zmiany polegają na zwiększeniu limitu zużycia oleju napędowego stosowanego do produkcji rolnej:

- ze 100 do 110 litrów na 1 ha użytków rolnych – w przypadku rocznego limitu ustalanego dla powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego określonej w ewidencji gruntów i budynków, według stanu na 1 lutego danego roku;
- z 30 do 40 litrów na jedną średnią roczną dużą jednostkę przeliczeniową bydła będącego w posiadaniu producenta rolnego w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku – w przypadku rocznego limitu ustalanego dla chowu lub hodowli bydła.

■ Dopłaty dla małych i średnich gospodarstw powyżej średniej UE dzięki Uzupełniającej Płatności Podstawowej

Program Dopłaty powyżej średniej unijnej dla małych i średnich gospodarstw będzie realizowany już od 2022 r.

Jedną ze zmian jest zwiększenie limitu zużycia oleju napędowego stosowanego do produkcji rolnej

Zwiększenie kwoty wsparcia będzie możliwe dzięki wprowadzeniu Uzupełniającej Płatności Podstawowej.

Wprowadzona Uzupełniająca Płatność Podstawowa wraz z płatnością redystrybucyjną pozwoli na zwiększenie średniej kwoty wsparcia ponad średnią UE w małych i średnich gospodarstwach

Uzupełniająca Płatność Podstawowa (UPP) wraz z płatnością redystrybucyjną (dodatkową) pozwoli na zwiększenie średniej kwoty wsparcia ponad średnią UE w małych i średnich gospodarstwach (od 3 do 30 ha użytków rolnych) dla ponad 60% rolników.

Płatność będzie przysługiwała na takich samych zasadach, jak w 2013 r. – do najważniejszych roślin uprawnych na gruntach ornych, w szczególności: zbóż, roślin oleistych i roślin wysokobiałkowych. Płatność będzie finansowana ze środków krajowych. Na UPP w kampanii 2022 r. planuje się przeznaczyć 400 mln zł.

Wejście w życie przepisów przewidziane jest na 15 marca 2022 r. Szczegółowe warunki oraz wysokość stawki płatności zostaną określone w odpowiednich rozporządzeniach. Wypłata środków z tego tytułu rozpocznie się w październiku 2022 r.

Planuje się przyznawanie UPP również po 2022 r., co zostanie uwzględnione w nowych przepisach przygotowywanych w związku z potrzebą wdrożenia reformy Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

■ **Bezpłatny handel dla rolnika w mieście**

Ustawa o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz.U. 2021, poz. 2290) weszła w życie 1 stycznia 2022 r. Jej celem

jest rozpowszechnienie sprzedaży bezpośredniej – głównie w miastach, przez wprowadzanie przez władze gmin piątku i soboty jako dnia sprzedaży bezpośredniej dla rolników zbywających swoje produkty.

W przepisach ustawy przewidziane jest również zwolnienie z opłaty targowej rolników i ich domowników prowadzących handel artykułami rolno-spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła w wyznaczonych przez radę gminy miejscach.

Wprowadzone przepisy będą sprzyjać skracaniu łańcuchów żywnościowych oraz ułatwiać dostęp do produktów wytworzonych przez małych, lokalnych producentów rolnych poprzez oferowanie takich artykułów w miejscach atrakcyjnych turystycznie.

Nowe rozwiązanie przyczyni się również do zwiększenia dochodów w gospodarstwach rolnych, a także będzie sprzyjać upowszechnianiu produktów lokalnych oraz skracaniu i dywersyfikacji kanałów dystrybucji.

Rolnicy prowadzący handel artykułami rolno-spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła w wyznaczonych przez radę gminy miejscach zostaną zwolnieni z opłaty targowej

Rolnicy prowadzący handel artykułami rolno-spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła w wyznaczonych przez radę gminy miejscach zostaną zwolnieni z opłaty targowej

■ **Radykalne uproszczenia dla rolników – ankieta**

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi realizuje obecnie projekt strategiczny, którego celem jest zmniejszenie wymagań biurokratycznych i ułatwienie zakładania lub prowadzenia działalności rolniczej oraz działalności związanej z rolnictwem. Ministerstwo

Ułatwione zostanie zakładanie lub prowadzenie działalności rolniczej oraz działalności związanej z rolnictwem

zaprasza do przedstawienia własnych opinii i pomysłów poprzez anonimową ankietę.

Intencją resortu jest aby rolnicy i pozostali mieszkańcy wsi korzystali z wysokiej jakości usług publicznych, dzięki czemu zostanie też uwolniona wiejska działalność gospodarcza.

Dlatego MRiRW zachęca do udziału w opracowaniu listy niezbędnych do wprowadzenia zmian w obowiązujących procedurach lub przepisach prawa. Zmiany te pozwolą zrealizować zakładany cel projektu, w tym również wprowadzą ułatwienia dla małych i średnich gospodarstw rolnych w Polsce.

Propozycje zmian można składać do 31 marca 2022 r. za pomocą formularza ankiety umieszczonego na stronie MRiRW pod adresem <https://www.gov.pl/web/rolnictwo>. Wypełnienie formularza jest dobrowolne i anonimowe.

■ Rolnik i nabywca na partnerskich warunkach

Dla prawidłowego funkcjonowania łańcucha dostaw żywności niezbędne jest zachowanie dobrych relacji między wszystkimi jego ogniwami. Celem wprowadzonych przepisów – ustawy o *przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi* (Dz.U. 2021 poz. 2262) jest wyeliminowanie nieuczciwego wykorzystywania ekonomicznej zależności dostawcy od nabywcy, który ma silniejszą pozycję negocjacyjną.

Dzięki przepisom ustawy poprawi się pozycja negocjacyjna rolników, którzy są najsłabszym ogniwem w łańcuchu dostaw. W kontaktach biznesowych będą

musieli być traktowani na równi z silnymi ekonomicznie nabywcami.

Poprzez rozszerzenie definicji produktów rolnych i spożywczych będą mogły być również badane relacje dotyczące obrotu m.in. pasz, żywych zwierząt czy nasion roślin oleistych.

W ustawie zdefiniowano 16 nieuczciwych praktyk: 10 praktyk, które są bezwzględnie zakazane oraz sześć, które są dozwolone pod warunkiem, że zostały one przed ich stosowaniem jasno i jednoznacznie uzgodnione w umowie między nabywcą a dostawcą.

Precyzyjnie określono terminy płatności, po upływie których będzie można uznać, że stosowana jest nieuczciwa praktyka. W przypadku łatwo psujących się produktów rolnych lub spożywczych jest to 30 dni, dla pozostałych produktów – 60.

Dzięki wprowadzeniu ustawy o *przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej*... dostawcy produktów rolnych i spożywczych zyskają większą pewność funkcjonowania na rynku i możliwość sprzedaży produktów na partnerskich warunkach

Nowe przepisy mają zapewnić dostawcom produktów rolnych i spożywczych większą pewność funkcjonowania na rynku i możliwość sprzedaży produktów na partnerskich warunkach.

Departamenty MRiRW:
Budżetu i Finansów, tel. 22 623 20 21
Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 12 34
Ryneków Rolnych, tel. 22 623 18 45
Strategii i Rozwoju, tel. 22 623 21 20

Zdjęcia: Franciszek-, Edler von Rabenstein-, Sima-, New Africa-, Irina Sokolovskaya. Stock.adobe.com, Fotolia

Strategiczna zmiana PROW 2014–2020

Strategiczna zmiana Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 wprowadza m.in. okres przejściowy i tym samym wydłuża implementację Programu o dwa lata. Trwają także prace dostosowujące krajowy system wdrożeniowy do wprowadzenia okresu przejściowego PROW 2014–2020. Rozwiązanie zaakceptowała Komisja Europejska decyzją z 31 sierpnia 2021 r.

Równoległe do toczących się prac nad zmianą Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na poziomie UE trwają prace dostosowujące krajowy system wdrożeniowy do wprowadzenia okresu przejściowego PROW 2014–2020. 4 stycznia 2022 r. została podpisana przez Prezydenta RP zmieniona ustawa w związku z przedłużeniem realizacji Programu.

■ Mechanizmy wsparcia w okresie przejściowym

W okresie przejściowym jest planowana kontynuacja wdrażania zdecydowanej większości obecnie istniejących mechanizmów wsparcia oraz utworzenie dwóch nowych instrumentów w ramach Programu, tj. działania *Zarządzanie ryzykiem* oraz operacji typu *Zarządzanie zasobami wodnymi na gruntach rolnych w ramach działania Inwestycje w środki trwałe*.

W okresie przejściowym niektóre instrumenty wsparcia zostaną tak zmodyfikowane, żeby skutecznie odpowiadać na zmieniające się potrzeby rolników, przedsiębiorców oraz mieszkańców obszarów wiejskich, a w efekcie jak najefektywniej wykorzystać środki przeznaczone na wsparcie rolnictwa i obszarów wiejskich.

■ Okres przejściowy a budżet PROW 2014–2020

Wprowadzenie okresu przejściowego to zwiększenie budżetu o ponad 4,5 mld euro, w tym:

- 3618,7 mln euro środków publicznych w związku z wprowadzeniem okresu przejściowego (z czego 2 302 547 559 euro

Środki Europejskiego Instrumentu Odbudowy zasilań następujące instrumenty wsparcia:

- inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych – 47 mln euro;
- rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych – 177 mln euro;
- gospodarka wodno-ściekowa – 376,4 mln euro;
- płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami – 274 mln euro;
- dobrostan zwierząt – 70,3 mln euro.

Wprowadzenie okresu przejściowego to zwiększenie budżetu o ponad 4,5 mld euro

stanowią środki EFRROW, a 1 316 103 328 euro środki współfinansowania krajowego);

- 944,7 mln euro środków z Europejskiego Instrumentu Odbudowy (wsparcie nie wymaga współfinansowania krajowego, ponieważ środki te dotyczą wsparcia na rzecz cyfrowej i środowiskowej transformacji rolnictwa i obszarów wiejskich).

■ Mechanizmy wsparcia, wdrażanie których będzie kontynuowane

Zmiany dla instrumentów wsparcia, wdrażanie których jest kontynuowane w okresie przejściowym, dotyczą:

- poddziałania „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” – alokacja środków 65,3 mln euro.

W tym instrumencie wsparcia planowane są nowe nabory wniosków, w ramach których wsparciem objęte będą mogły zostać dodatkowo operacje z zakresu wytwarzania pasz bazujących na surowcach niemodyfikowanych genetycznie – realizowane przez duże przedsiębiorstwa oraz operacje z zakresu przetwórstwa i sprzedaży hurtowej roślin zielarskich. Planowane jest rozszerzenie katalogu kosztów kwalifikowalnych o specjalistyczne środki transportu, a także zwiększenie limitu wsparcia dla rolników prowadzących działalność w zakresie rolniczego handlu detalicznego (RHD) ze 100 do 200 tys. zł;

- poddziałania „Inwestycje w działania zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” – alokacja środków 42,5 mln euro. Przewiduje się wprowadzenie dodatkowego zakresu wsparcia polegającego na umożliwieniu przyznawania pomocy spółkom wodnym lub ich związkom na inwestycje w zakresie urządzeń melioracji wodnych

służących zabezpieczeniu gospodarstwa rolnego przed skutkami suszy lub zalania. Ze względu na występowanie kolejnych ognisk afrykańskiego pomoru świń na obszarze Polski kontynuowane będzie także wsparcie, w ramach ww. poddziałania, na inwestycje służące bioasekuracji;

- operacji typu *Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych – alokacja środków 141,6 mln euro*. Zmiana dotyczy dodania nowych zakresów świadczenia usług na obszarach wiejskich w zakresie:

- ✓ wykorzystania technologii cyfrowych (Rolnictwo 4.0),
- ✓ zabezpieczenia lub utrzymania urządzeń wodnych dla spółek wodnych oraz związków spółek wodnych,
- ✓ mycia i dezynfekcji budynków inwentarskich, hal produkcyjnych,
- ✓ usług leśnych;

- działania *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów – zwiększona alokacja 76,2 mln euro* pozwoli na kontynuację wieloletnich zobowiązań i wypłatę premii pielęgnacyjnych

i zalesieniowych dotychczasowym beneficjentom;

- działania *LEADER Wsparcie na rozwój lokalny kierowany przez społeczność w ramach LEADER – 179,7 mln euro*. Planowane jest uruchomienie nowego zakresu wsparcia dotyczącego oddolnych koncepcji rozwoju lokalnego w skali mikro inspirowanych Smart Villages. Zmiana pozwoli zbadać zainteresowanie lokalnych społeczności możliwością sfinansowania oddolnych koncepcji rozwoju o zakresie mikro, tj. obszarów o zasięgu jednej miejscowości lub nieco większych.

Dodatkowo jest planowane:

- wsparcie na tworzenie zadrzewień śródpolnych na gruntach ornych, składających się głównie z gatunków liściastych (w tym biocenotycznych lub miododajnych). Wsparcie to obejmuje koszty założenia zadrzewień, co przyczyni się do zwiększenia liczby drzew i krzewów na obszarach wiejskich, które zwiększają retencję, ograniczają skutki suszy i zapobiegają erozji glebowej, a także wpływają na poprawę jakości wód i zwiększenie różnorodności biologicznej (ochronę zapylaczy);

Przewiduje się wprowadzenie dodatkowego zakresu wsparcia, polegającego na umożliwieniu przyznawania pomocy spółkom wodnym lub ich związkom na inwestycje w zakresie urządzeń melioracji wodnych służących zabezpieczeniu gospodarstwa rolnego przed skutkami suszy lub zalania

- rozszerzenie zakresu wsparcia o przyznanie pomocy na przebudowę składu gatunkowego drzewostanu poprzez odnowienia lub dolesienia w drzewostanach uszkodzonych, nie tylko w wyniku procesu chorobowego, lecz także: szkodników, zwierzyny lub huraganowych wiatrów. Potrzeby w tym zakresie są szczególnie duże w monokulturowych lasach prywatnych, które są zdecydowanie mniej odporne na chorobotwórcze czynniki biotyczne i abiotyczne. Zmiana struktury tych drzewostanów poprzez odnowienia lub dolesienia przyniesie wymierne korzyści ekologiczne.

■ Nowe instrumenty wsparcia w okresie przejściowym

Nowe instrumenty wsparcia, które będą realizowane w okresie przejściowym, to:

- działanie *Zarządzanie ryzykiem*, podziałanie „Ubezpieczenie upraw, zwierząt i roślin”, rodzaj operacji: *Dopłaty do składek z tytułu ubezpieczenia od strat spowodowanych chorobami zwierząt* – 108,5 mln euro. W ramach tego instrumentu wsparcia będzie możliwość dofinansowania kosztów zawarcia umów ubezpieczenia na warunkach komercyjnych z tytułu ubezpieczenia od strat spowodowanych chorobami zwierząt, do których nie jest stosowana pomoc w ramach programów pomocy krajowej. Konkretnym rodzajem ryzyka objętym ubezpieczeniem będzie Salmonelloza. Działanie *Zarządzanie ryzykiem* zostało podzielone na dwa etapy: pilotażowy i docelowy. Wsparciem zostanie objęty producent, który poniesie straty w wyniku wystąpienia Salmonellozy. Etap pilotażowy pozwoli opracować optymalny instrument zarządzania ryzykiem w zakresie przedmiotowym i operacyjnym, tj. ubezpieczenie ryzyka chorób zwierząt na przykładzie salmonelli. Wnioski wyciągnięte z pilotażu pozwolą przygotować kolejne

instrumenty w postaci ubezpieczeń innego rodzaju chorób charakterystycznych dla danego gatunku zwierząt;

- działanie *Inwestycje w środki trwałe* (art. 17), podziałanie „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”, nowy typ operacji: *Zarządzanie zasobami wod-*

będą finansowane prace związane z budową lub przebudową urządzeń wodnych i hydrotechnicznych na ciekach wodnych – 100 proc. kosztów kwalifikowalnych operacji. Maksymalna kwota udzielonej pomocy na operację nie może przekroczyć 10 mln zł. Proponuje się, aby beneficjentem w tym działaniu było Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

W ramach nowego instrumentu wsparcia – Zarządzanie ryzykiem – możliwe będzie dofinansowanie kosztów zawarcia umów ubezpieczenia na warunkach komercyjnych z tytułu ubezpieczenia od strat spowodowanych chorobami zwierząt, do których nie jest stosowana pomoc w ramach programów pomocy krajowej

nyymi – 215,3 mln euro. Pomoc udzielana w ramach operacji będzie miała na celu wsparcie inwestycji związanych ze zwiększaniem możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w zlewniach rolniczych. Celem operacji jest zatrzymanie lub spowalnianie spływu wód w obrębie zlewni rolniczych przy jednoczesnym zachowaniu różnorodności biologicznej i przywracaniu funkcji obszarom mokradłowym. Planowane zadania będą obejmowały inwestycje służące poprawie bilansu wodnego w zlewni rzecznej i zwiększeniu dostępności wody opadowej dla rolnictwa. W ramach działania

Na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w zakładce PROW 2014–2020, zamieszczona jest aktualna wersja Programu (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/-program-rozwoju-obszarow-wiejskich-2014-2020-prow-2014-2020>), a także aktualny harmonogram planowanych naborów wniosków w ramach PROW 2014–2020.

Departament Wspólnej Polityki
Rolnej
MRiRW

tel. 22 623 18 42

Zdjęcia: Scaliger,

Countrypixel.Stock.adobe.com, Fotolia

Decyzje Rady Ministrów

Rada Ministrów przyjęła projekty ustaw, rozporządzenie oraz uchwały przedłożone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

- projekt ustawy o zmianie ustawy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- uchwałę w sprawie udzielenia zgody na dokonanie notyfikacji Komisji Europejskiej zmiany programu pomocowego dla producentów świń, którzy w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa zaprzestali produkcji świń;
- uchwałę w sprawie udzielenia zgody na dokonanie notyfikacji Komisji Europejskiej programu pomocy producentom świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19.

PROJEKT USTAWY O ZMIANIE USTAWY O AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA

Projekt wprowadza przepisy usprawniające funkcjonowanie ARiMR.

■ Najważniejsze rozwiązania

- Wprowadzone zostały rozwiązania ułatwiające zastępstwo pracownika w czasie jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy.
- Skrócony został proces uzupełnienia niedoborów kadrowych ARiMR.
- Powstanie wyspecjalizowany podmiot, który będzie obsługiwał Agencję w zakresie IT. Będzie się on zajmował nie tylko rozwojem i utrzymaniem systemów zbudowanych dotychczas przez ARiMR, ale także stopniowo sam wytwarzał niezbędne oprogramowanie na potrzeby Agencji oraz przejmował rozwój i utrzymanie systemów zbudowanych przez dostawców zewnętrznych.
- Uregulowany zostanie tryb umarzania wierzytelności z Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa (FRiOR), tj. umorzenia wierzytelności

z FRiOR na wniosek głównego dłużnika lub jego następcy prawnego. Aby skorzystać z rozwiązania, osoba ta musi mieć ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz nie posiadać innej nieruchomości niż ta, w której zamieszkuje.

• Wprowadzona zostanie także możliwość umorzenia wierzytelności z FRiOR, na wniosek głównego dłużnika lub jego następcy prawnego, jeżeli wyłączną wierzytelnością jest zobowiązanie dotyczące odsetek. Jednocześnie wskazano, że proponowane wsparcie, w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność rolniczą, stanowi pomoc *de minimis* w rolnictwie i może zostać udzielone tylko raz.

- Wprowadzone zostaną przepisy umożliwiające umarzanie należności z programu przedakcesyjnego SA-PARD.

Nowe rozwiązania wejdą w życie po siedmiu dniach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, z wyjątkiem

jednego przepisu, który zacznie obowiązywać w innym terminie.

ROZPORZĄDZENIE ZMIENIAJĄCE ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE SZCZEGÓŁOWEGO ZAKRESU I SPOSOBÓW REALIZACJI NIEKTÓRYCH ZADAŃ AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA

Rząd chce zwiększyć wsparcie dla producentów świń w ramach waliki z ASF. Chodzi m.in. o pomoc na przebudowę lub remont pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach. Dotyczy to także wprowadzenia bardziej korzystnych warunków udzielania pomocy dla producentów świń, którzy zaprzestali produkcji w związku z ASF. Na nowe rozwiązania rząd przeznaczy ponad 600 mln zł.

■ Najważniejsze założenia

- Pomoc przeznaczona na bioasekurację (biologiczną ochronę fermy) obejmie przebudowę lub remont pomieszczeń w celu utrzymywania świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne. Rozwiązanie to będzie dotyczyć gospodarstw, w którym utrzymywane jest średniorocznie nie więcej niż 50 sztuk świń.
- Wprowadzone zostaną bardziej korzystne warunki udzielania pomocy dla producentów świń, którzy zaprzestali produkcji w związku z ASF. Chodzi o podwyższenie jednostkowej pomocy z 0,36 zł na 1 zł oraz podwyższenie liczby świń w gospodarstwie z 50 do 200, do których może zostać przyznana pomoc.
- Zmieniają się warunki udzielania pomocy na wyrównanie utraconych

dochodów ze sprzedaży świń z obszarów objętych ograniczeniami w związku z ASF. Producenci świń, którzy np. zmienili kierunek produkcji z prosiąt na tuczniaki, będą mogli obliczać utracony dochód za okres, w którym prowadzony jest nowy kierunek produkcji.

- ✓ Wprowadzona zostanie zasada, że w przypadku spadku produkcji utracony dochód będzie obliczany w odniesieniu do obniżonej produkcji. Wykluczona zostanie także możliwość sprzedaży świń pomiędzy rolnikami.
- ✓ Producenci rolni będą mogli składać wnioski o udzielenie wsparcia do 28 lutego 2022 r. Jednocześnie, IV kwartał 2021 r. to ostatni kwartał, za który będzie udzielana ta pomoc.
- Wprowadzona zostanie nowa pomoc dla producentów loch, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z COVID-19.
 - ✓ Chodzi o rolników, którzy do 15 kwietnia 2022 r. zgłoszą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oznakowanie świń urodzonych w ich gospodarstwie od 15 listopada 2021 r. do 31 marca 2022 r.
 - ✓ Proponowana pomoc będzie udzielana w wysokości 1 tys. zł do każdego 10 sztuk świń urodzonych w gospodarstwie, jednak nie więcej niż 500 tys. zł dla producenta świń.
- Udzielane będą nieoprocentowane pożyczki dla producentów rolnych, którzy prowadzą chów lub hodowlę świń na obszarach z ograniczeniami związanymi z ASF. Chodzi o sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych, które zostały podjęte w związku z prowadzeniem przez producenta świń działalności rolniczej na obszarach występowania ASF.

Nowe rozwiązania wejdą w życie po siedmiu dniach od ogłoszenia.

UCHWAŁA W SPRAWIE UDZIELENIA ZGODY NA DOKONANIE NOTYFIKACJI KOMISJI EUROPEJSKIEJ ZMIANY PROGRAMU POMOCOWEGO DLA PRODUCENTÓW ŚWIŃ, KTÓRZY W ZWIĄZKU Z OBOWIĄZUJĄCYM ZAKAZEM UTRZYMYWANIA ŚWIŃ LUB ICH WPROWADZENIA DO GOSPODARSTWA ZAPRZESTALI PRODUKCJI ŚWIŃ

Uchwała ma na celu umożliwienie dokonania notyfikacji Komisji Europejskiej zmiany programu pomocowego dla producentów świń, którzy zaprzestali produkcji tych zwierząt w związku z ASF.

Dzięki programowi pomocowemu wprowadzone zostaną bardziej korzystne warunki udzielania wsparcia producentom świń.

- Do 200 sztuk podwyższona zostanie maksymalna liczba świń, do której udzielana jest pomoc. Dotychczas wsparcie to było udzielane do 50 sztuk.
- Podwyższona zostanie jednostkowa pomoc z 0,36 zł do 1 zł. Oznacza to wzrost o ponad 60 proc.

UCHWAŁA W SPRAWIE UDZIELENIA ZGODY NA DOKONANIE NOTYFIKACJI KOMISJI EUROPEJSKIEJ PROGRAMU POMOCY PRODUCENTOM ŚWIŃ, KTÓRYM ZAGRAŻA UTRATA PŁYNNOCI FINANSOWEJ W ZWIĄZKU Z OGRANICZENIAMI NA RYNKU ROLNYM SPOWODOWANYMI EPIDEMIA COVID-19

Uchwała ma na celu umożliwienie dokonania notyfikacji Komisji Europejskiej projektu programu pomocy producentom świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19. Na rozwiązanie rząd przeznaczy 400 mln zł.

Dzięki programowi wprowadzona zostanie nowa pomoc dla producentów, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z COVID-19.

- Wsparcie otrzymają rolnicy, którzy do 15 kwietnia 2022 r. zgłoszą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oznakowanie

świń urodzonych w ich gospodarstwie od 15 listopada 2021 r. do 31 marca 2022 r.

- Pomoc będzie udzielana w wysokości 1 tys. zł do każdych 10 sztuk świń urodzonych w gospodarstwie, jednak nie więcej niż 500 tys. zł dla producenta świń.

- Wsparcie będzie przyznawane przez biura powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Departament Informacji i Komunikacji
MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: Pio_Si.Stock.adobe.com

Program dla szkół w dobie pandemii

Na podstawie nowego rozporządzenia z 20 grudnia 2021 r. uelastycznione zostały przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczące realizacji tego Programu (Dz.U. 2021 r., poz. 2377) – wprowadzono udogodnienia dla zatwierdzonych dostawców owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych do szkół, a także dostosowano zasady udostępniania tych produktów uczniom do sytuacji związanej z pandemią COVID-19.

Powodem nowelizacji rozporządzenia, która weszła w życie 22 grudnia 2021 r., jest utrudniona realizacja

Programu dla szkół z powodu rosnącej liczby zachorowań na COVID-19. Stosowanie przez szkoły jako środka

zapobiegawczego zawieszania zajęć szkolnych na czas określony uniemożliwiło im realizację obowiązków wynikających z udziału w *Programie*, czyli udostępnianie dzieciom owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych.

Dlatego uznano za celowe wprowadzenie przepisów umożliwiających tym szkołom udostępnianie porcji również uczniom nieobjętym grupą docelową, tj. uczęszczającym do klas VI–VIII oraz do oddziałów przedszkolnych prowadzonych przy szkołach podstawowych, a także uczniom uczestniczącym w zajęciach w trybie nauki zdalnej, poprzez przekazanie produktów dla dzieci ich rodzicom lub opiekunom.

Dodatkowo w przepisach wprowadzono uproszczenia dla zatwierdzonych dostawców w zakresie przekazywanej dokumentacji – kopie umów, w których dokonano zmian, będą przekazywane do właściwych oddziałów terenowych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wraz z wnioskiem o pomoc.

Departament Rynków Rolnych
MRiRW
tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: Piaskun.Stock.adobe.com

Już działa „Okienko dla rolnika”

Na portalu Gov.pl uruchomiona została osobna podstrona poświęcona działaniom na rzecz rolników w ramach „Okienka dla rolnika”.

Na głównej stronie Gov.pl została uruchomiona dedykowana zakładka „Dla Rolnika” – obok zakładki „Dla Obywatela”, „Dla Przedsiębiorcy” i „Dla Urzędnika”, która zawiera katalog usług i kart informacyjno-formularzowych obejmujących 12 kart usług i trzy e-usługi.

■ Jakiej funkcjonalności oferuje nam „Okienko dla rolnika” w początkowym okresie swojego funkcjonowania?

W pierwszej odsłonie „Okienka dla rolnika” dostępne są trzy e-usługi:

- Złóż wniosek o oszacowanie spowodowanych przez suszę strat w uprawach rolnych;
- Złóż wniosek o przyznanie płatności obszarowych i PROW;
- Skorzystaj z portalu IRZplus.

Wymienione sprawy można załatwić przez internet, bez wychodzenia z domu.

Dodatkowo, w zakładce „Dla Rolnika” udostępniono 12 innych usług w postaci kart informacyjno-formularzowych, za pomocą których można dowiedzieć się o sposobie załatwienia danej sprawy, wymaganych dokumentach, a także zawierają odniesienia do formularzy, w przypadku jeśli są wymagane.

Udostępnione w „Okienku dla rolnika” usługi w formie kart informacyjno-formularzowych dotyczą:

- Złożenia wniosku do KRUS o emeryturę rolniczą;
- Złożenia wniosku do KRUS o rentę rodzinną;
- Złożenia wniosku do KRUS o zasiłek macierzyński;
- Złożenia wniosku do KRUS o zasiłek pogrzebowy;
- Zgłoszenia pomocnika do ubezpieczenia w KRUS;
- Zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego rolników;

- Zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego;
- Złożenia wniosku o wydanie świadectwa fitosanitarnego;
- Uzyskania wpisu do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych;
- Zgłoszenia ekologicznego materiału siewnego, nasion i wegetatywnego materiału nasadzeniowego do Wykazu ekologicznego materiału siewnego;
- Uzyskania pozwolenia na zastąpienie konwencjonalnego materiału siewnego w rolnictwie ekologicznym;
- Skorzystania z portalu ogłoszeń na platformie eRolnik.

Udostępniona zakładka „Dla Rolnika” jest pierwszym krokiem mającym na celu zebranie usług dedykowanych rolnikom w jednym miejscu. Strona będzie sukcesywnie uzupełniana o nowe e-usługi.

Departament Informacji i Komunikacji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: Sodawhiskey.Stock.adobe.com

INTER-NAW

Stan prac nad systemem

Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza wkrótce ukończy prace nad aplikacją INTER-NAW, mającą za zadanie ułatwić rolnikom realizację programu azotanowego.

Na program składa się kilka podstawowych modułów pozwalających na opracowanie zaleceń nawozowych dla roślin uprawnych na gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych.

- ewidencja nawożenia azotem – wymóg wynikający z programu azotanowego;
- bilans N, P, K, Mg – nowoczesne narzędzie pozwalające kontrolować gospodarkę składnikami na-

w razie trudności w korzystaniu z INTER-NAW.

Aplikacja jest prosta w obsłudze i intuicyjna. Zawiera automatycznie pojawiające się komunikaty, np. o potencjalnym przekroczeniu dopuszczalnej dawki N w nawozach naturalnych (170 kg N/ha/rok).

Aktualnie trwają dodatkowe prace (mające na celu oszczędności) nad modułami obejmującymi zagad-

Aplikacja INTER-NAW, przeznaczona do używania zarówno na komputerach, tabletach, jak i na telefonach komórkowych ułatwi rolnikom realizację programu azotanowego

Aplikację INTER-NAW można używać na komputerach, tabletach i telefonach komórkowych (w wersji mobilnej). Wersja www i wersja mobilna zawierają te same treści, różnią się jedynie formą.

W aplikacji znajdują się:

- plan nawożenia azotem – podstawowy wymóg programu azotanowego;
- maksymalna dawka azotu – jeden z wymogów programu azotanowego;
- plan nawożenia N, P, K, Mg, CaO – narzędzie do planowania nawożenia, pozwalające kompleksowo i optymalnie zarządzać podstawowymi składnikami nawozowymi;

wowowymi przez rolnika;

- wapnowanie – najnowsze zalecenia w zakresie wapnowania;
- nawożenie mikroelementami – najnowsze zalecenia w zakresie nawożenia mikroelementami;
- dobór nawozów – narzędzie ułatwiające dobór asortymentu nawozów i ustalenie ich niezbędnej ilości;
- wiedza – część poświęcona najnowszym opracowaniom oraz osiągnięciom w zakresie nawozów i nawożenia;
- kontakt z doradcą – interaktywna opcja kontaktu z pracownikiem Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej

nienia obsady zwierząt i ich stanów średniorocznych (w efekcie konsultacji z rolnikami i doradcami) oraz nad uzupełnieniem aplikacji o zalecenia nawozowe w zakresie stosowania siarki.

Planowane jest udostępnienie pierwszej wersji INTER-NAW poprzez stronę Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej (www.schr.gov.pl) już w styczniu 2022 r., a rozszerzenie o moduł produkcji zwierzęcej – około połowy 2022 r.

Departament Klimatu i Środowiska
MRiRW
tel. 22 623 21 51

Zdjęcie: NewAfrica.Stock.adobe.com

Posiedzenie AGRIFISH

12–13 grudnia 2021 r. w Brukseli odbyło się posiedzenie Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, w którym wziął udział podsekretarz stanu w MRiRW Krzysztof Cieciora.

■ Plan kryzysowy na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego

Ministrowie zatwierdzili Konkluzję w sprawie planu awaryjnego na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysu. W popartych przez Polskę Konkluzjach są zawarte najważniejsze aspekty planu awaryjnego zaprezentowanego przez Komisję Europejską (KE). Plan ten koncentruje się na mechanizmie gotowości i ma na celu poprawę zarządzania w wypadku różnych ekstremalnych zdarzeń kryzysowych lub zagrożeń. Ustanowienie takiego planu kryzysowego jest bardzo ważne dla prawidłowego funkcjonowania całego łańcucha żywnościowego, obejmującego wszystkie ogniwa dostaw żywności.

■ Nieuczciwe praktyki handlowe

Ministrowie przeprowadzili debatę na temat nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności. KE przypomniła znaczenie dyrektywy 2019/633 dla wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw i zaprezentowała główne tezy sprawozdania z transpozycji dyrektywy. W dyskusji ministrowie podkreślili, że przepisy są bardzo istotne dla poprawy pozycji rolnika w łańcuchu dostaw żywności, jest jednak za wcześnie na ocenę wpływu dyrektywy na relacje w łańcuchu dostaw oraz decyzje o dalszych krokach.

Polska poinformowała, że w już w grudniu 2016 r. przyjęła przepisy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu

wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Ponieważ dyrektywa 2019/633 wprowadza przepisy wychodzące poza zakres obowiązującej dotychczas w Polsce ustawy, podjęto decyzję o opracowaniu nowej ustawy, której przepisy obowiązują od 23 grudnia 2021 r. Działania Polskie są również ukierunkowane na wzmocnienie pozycji rolnika jako producenta poprzez eliminację zbędnych kosztów pośrednictwa i wchodzenie rolników w dalsze fazy łańcucha żywnościowego, tj. rozpoczynanie lub rozwijanie działalności przetwórczej w formie rolniczego handlu detalicznego lub poprzez zakładanie działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.

W ramach tego punktu porządku obrad Słowacja, w imieniu własnym oraz Bułgarii, Czech, Grecji, Węgier, Polski, Portugalii

i Hiszpanii, przedstawiła informację pt. *Transformacja łańcucha dostaw żywności w kierunku zrównoważonego rozwoju – wnioski wyciągnięte z kodeksu postępowania UE*. Wskazała na nierówne obciążenia dotyczące transformacji łańcucha dostaw – liczne nowe obowiązki dla rolników w ramach strategii *Od pola do stołu* w stosunku do dobrowolnych zobowiązań dla innych uczestników łańcucha żywności w ramach unijnego kodeksu postępowania w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności spożywczej i praktyk handlowych, opublikowanego w lipcu 2021 r.

■ Kryzys w sektorze trzody chlewnej

Po raz kolejny ministrowie rolnictwa państw UE omawiali krytyczną sytuację w sektorze trzody chlewnej w Unii Europejskiej, w oparciu o informację od Czech, popartą m.in. przez Polskę. Prezentując sytuację na rynku wieprzowiny, delegacja czeska podkreśliła, że sytuacja jest krytyczna z jednej strony z powodu niskich cen wieprzowiny, a z drugiej wysokich kosztów produkcji. Grozi to upadkiem wielu gospodarstw. Polska zwróciła uwagę, że skutkiem przedłużającej się trudnej sytuacji na rynku wieprzowiny jest zaprzestanie produkcji przez coraz większą liczbę gospodarstw, głównie małych i średniej wielkości. W tej krytycznej sytuacji ministrowie postulowali wdrożenie przez KE wyjątkowych środków wsparcia dla producentów świń na podstawie przepisów o wspólnej organizacji rynków rolnych.

W odbywającym się w grudniu ub.r. posiedzeniu AGRIFISH uczestniczył podsekretarz stanu w MRiRW Krzysztof Cieciora

■ Rosnące ceny środków produkcji, w tym nawozów i pasz

We wniosku Hiszpanii, popartym przez liczną grupę państw – w tym Polskę, zwrócono uwagę Komisji na fakt, że duża dynamika wzrostu cen środków produkcji, często wyższa o połowę niż produktów rolnych, negatywnie wpływa na dochodowość produkcji w gospodarstwach rolnych.

W dyskusji głos zabrały prawie wszystkie państwa członkowskie, zwracając uwagę na trudności wynikające z wysokich kosztów produkcji, w szczególności dla producentów zwierząt.

■ Rybołówstwo – uprawnienia do połowów

W zakresie rybołówstwa przedmiotem dyskusji był projekt rozporządzenia Rady ustalającego uprawnienia do połowów na 2022 r. na wodach Unii i nienależących do Unii. W trakcie debaty Polska podkreśliła konieczność wzięcia pod uwagę celów Wspólnej Polityki Rybołówstwa oraz dostępnych opinii naukowych, a także uwzględnienia

aspektów środowiskowych i społeczno-gospodarczych.

W związku z niezakończonymi negocjacjami z Zjednoczonym Królestwem (UK) Polska poparła ustanowienie tymczasowych kwot połowowych na rok 2022, co pozwoli na niezakłócone prowadzenie działalności połowowej przez flotę unijną od stycznia 2022 r.

Jednakże już po posiedzeniu Rady – 21 grudnia 2021 r. – UE i UK osiągnęły porozumienie w sprawie uprawnień do połowów na 2022 r. Porozumienie obejmuje wszystkie wspólne i wspólnie zarządzane zasoby ryb na wodach UE i UK. Osiągnięcie porozumienia zabezpiecza prawa połowowe flot państw członkowskich UE, a także UK, zarówno na wodach UE, jak i UK, do końca 2022 r.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW
tel. 22 623 24 71

Dźjęcia: archiwum MRiRW
Sergey Novikov.Stock.adobe.com

Wsparcie dla właścicieli lasów prywatnych

Darmowe, nowoczesne aplikacje ułatwią nadzór nad lasami prywatnymi. Aplikacje te są pomocne przy sporządzaniu potrzebnej dokumentacji, m.in. w sytuacji ubiegania się o pomoc w ramach poddziałania 8.5 „Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska”, wdrażanego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

■ Lasy prywatne – nowe narzędzia dla sprawujących nadzór oraz wsparcie finansowe dla właścicieli lasów

Realizacja nadzoru na lasami prywatnymi była dotąd utrudniona m.in. ze względu na brak narzędzi informatycznych usprawniających to zadanie. Sytuacja od niedawna zaczęła się zmieniać dzięki udostępnieniu w Banku Danych o Lasach (BDL) darmowych, nowoczesnych aplikacji skierowanych do wykonawców Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu (UPUL) oraz do jednostek sprawujących nadzór nad lasami prywatnymi. Starostowie mogą pozyskać dofinansowanie do sporządzenia UPUL, a właściciele lasów prywatnych mają możliwość uzyskania wsparcia finansowego na zróżnicowanie składu gatunkowego istniejących drzewostanów oraz wykonanie niezbędnych cięć pielęgnacyjnych.

■ Uprozczone Plany Urządzenia Lasu – nowe możliwości

Prowadzenie nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa (w tym prywatnymi) jest dużym wyzwaniem dla jednostek realizujących to zadanie.

Dokumentacja urzędzeniowa często ma postać wydruków dokumentów, zestawień oraz map. Przy dużej powierzchni lasów (często bardzo rozproszonych) i dużej liczbie opracowań taka forma dokumentacji utrudnia realizację nadzoru. Legalizacja pozyskanego drewna, wydanie decyzji administracyjnej wiąże się z koniecznością odszukania w dokumentach odpowiednich zapisów.

Lasy Państwowe, chcąc podnieść jakość oraz zwiększyć liczbę UPUL, wprowadziły system dopłat do ich sporządzania oraz, we współpracy z Biurem Urządzenia Lasu i Geodezji

W latach 2017-2021 zostało urządzonych ok. 520 tys. hektarów lasów prywatnych, przy dofinansowaniu o wielkości 11,5 mln zł

W uproszczeniu proces ten polega na: planowaniu gospodarki leśnej poprzez opracowywanie (wymaganych przez ustawę o lasach) UPUL, a następnie nadzorowaniu realizacji zaplanowanych działań oraz legalizowaniu pozyskiwanego drewna.

Leśnej, w styczniu 2021 r. udostępniły w ramach BDL zestaw aplikacji do wytworzenia danych do UPUL, kontroli ich jakości oraz wsparcia nadzoru nad lasami prywatnymi. Działania te są finansowane z Funduszu Leśnego PGL Lasy Państwowe.

Uzyskanie dofinansowania na sporządzenie UPUL ze środków funduszu leśnego stało się możliwe dzięki nowelizacji ustawy o lasach z 2016 r. W latach 2017–2021 zostało urządzonych ok. 520 tys. ha lasów prywatnych, przy dofinansowaniu o wielkości 11,5 mln zł. W 2020 r. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał nowe zarządzenie w sprawie dofinansowania UPUL, w którym położono większy nacisk na kontrole jakości wykonywanych opracowań. 30 września 2021 r. upłynął termin składania wniosków na dofinansowanie prac nad planami uproszczonymi w 2022 r. Ze środków funduszu leśnego skorzysta kolejne 28 starostw, a nowe plany obejmą następne 60 tys. ha lasów.

■ Publicznie dostępne narzędzia

Bank Danych o Lasach (prowadzony przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej na zlecenie Lasów Państwowych) przygotował wytyczne do sporządzenia UPUL oraz zestaw następujących darmowych aplikacji skierowanych do wykonawców planów i jednostek sprawujących nadzór nad lasami prywatnymi:

- Taksator PU – umożliwia przygotowanie danych opisowych.
- Mapa PU – służy do przygotowania mapy oraz wstępnej kontroli jakości danych.
- Kontrole UPUL – aplikacja, dzięki której można wykonać kontrolę danych przygotowanych przez wykonawcę w ramach opracowywania UPUL.
- BDL Plany Uproszczone – głównym zadaniem działającej w przeglądarce internetowej aplikacji jest usprawnienie realizacji nadzoru nad lasami prywatnymi. Aplikacja zapewnia dostęp do danych opracowanych w ramach UPUL (mapa, opis taksacyjny, rejestr gruntów), zawiera też narzędzia do generowania raportów, sprawozdań i wydruków map.

Przeptyw informacji pomiędzy aplikacjami rozpoczyna się od tego, że wykonawca UPUL wykorzystuje aplikacje Taksator PU i Mapa PU do utworzenia wymaganych danych. Następnie w programie Mapa PU generuje plik w odpowiedniej formie, który poddawany jest kontroli w aplikacji Kontrole UPUL. Po usunięciu ewentualnych błędów, zgłoszonych przez Kontrole UPUL, plik z danymi może zostać załadowany do aplikacji BDL Plany Uproszczone.

Informacje o aplikacjach dostępne są na stronie internetowej BDL pod adresem <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/upul>.

Udostępnione narzędzia tworzą zintegrowane środowisko informatyczne wspomagające realizację trwale zrównoważonej gospodarki leśnej na obszarach poza zarządem Lasów Państwowych.

Aplikacja BDL Plany Uproszczone jest bezpłatnie udostępniana podmiotom sprawującym nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Dostęp do systemu można otrzymać, wysyłając e-mail z prośbą na adres bdl@bdl.lasy.gov.pl. Ten sam adres mailowy jest również punktem kontaktowym w każdej sprawie dotyczącej Banku Danych o Lasach.

■ Lasy prywatne w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich

Aktualizacja i sporządzanie UPUL przez starostwa powiatowe ma szczególne znaczenie dla właścicieli lasów prywatnych. Wypis z UPUL lub decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasu są dokumentami wymaganymi w przypadku ubiegania się o pomoc w ramach poddziałania 8.5 „Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska” objętego PROW na lata 2014–2020.

W ramach tego poddziałania właściciele lasów prywatnych mogą

uzyskać wsparcie na zróżnicowanie składu gatunkowego istniejących drzewostanów oraz wykonanie niezbędnych cięć pielęgnacyjnych. Pomoc jest przyznawana na wprowadzanie podsadzeń w istniejących lasach (podszyt, drugie piętro, remizy i dolesienia), przy uwzględnieniu lokalnych warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru. Służy temu plan inwestycji zwiększający odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska, sporządzany przez nadleśniczego. Tworzony jest on indywidualnie dla każdego właściciela lasu prywatnego, który zamierza ubiegać się o pomoc w ramach tego poddziałania.

W 2021 r. przyjęto dwie korzystne zmiany w ramach poddziałania. Pierwsza polega na zwiększeniu limitu powierzchni, na którą można ubiegać się o przyznanie pomocy – z 20 do 40 ha. Zarówno beneficjenci, którzy uczestniczyli już w poddziałaniu leśnym, jak i nowi wnioskodawcy mogą ubiegać się o pomoc na zwiększoną powierzchnię już od roku 2021. Druga zmiana dotyczy rozszerzenia zakresu wsparcia. Dolesienia luk będzie można realizować w drzewostanach uszkodzonych przez szkodniki, zwierzyń lub w związku z ekstremalnymi warunkami pogodowymi, a nie, jak dotychczas, tylko w wyniku procesu chorobowego.

Zgodnie z harmonogramem naboru wniosków w 2022 r. przewidziano dwa nabory w ramach poddziałania 8.5 „Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska” – pierwszy w maju, a drugi w listopadzie.

Artur Michorczyk,
Marcin Myszkowski (BULiGL)
Lena Wyderkowska (DGLP)
Departament Klimatu i Środowiska
MRiRW
tel. 22 623 21 51

Zdjęcie: Focus Finder.Stock.adobe.com

Giełdowy Rynek Rolny

Zasady działania i uczestnictwa

Giełdowy Rynek Rolny (GRR) to działająca od marca 2020 r. platforma handlu produktami rolno-spożywczymi, wykorzystująca rozwiązania stosowane na rynkach kapitałowych. Obecnie na GRR prowadzony jest obrót zbożem oraz rzepakiem, które spełniają określone standardy jakościowe.

Giełdowy Rynek Rolny prowadzony jest przez Towarową Giełdę Energii S.A. Został uruchomiony w ramach projektu *Platforma Żywnościowa* finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (program Gospostrateg).

■ Jak działa GRR?

Giełdowy Rynek Rolny to innowacyjne narzędzie handlu towarami rolno-spożywczymi. Obecnie na GRR prowadzony jest obrót zbożem oraz rzepakiem, które spełniają standardy jakościowe określone przez Giełdę i są składowane w magazynach posiadających jej autoryzację. Warunki uczestnictwa, zawierania transakcji oraz sposób ich realizacji opierają się na transparentnych, jednakowych dla wszystkich uczestników zasadach. Obsługa posttransakcyjna jest prowadzona przez Izbę Rozliczeniową

Giełd Towarowych S.A., co zapewnia gwarancję rozliczenia finansowego zawieranych transakcji.

Giełdowy Rynek Rolny aktualnie działa w formule rynku kasowego (spot), umożliwiając zawieranie transakcji w systemie kursu jednolitego oraz systemie aukcji. Przedmiotem obrotu jest pszenica w trzech standardach jakościowych, żyto w dwóch standardach jakościowych oraz kukurydza i rzepak w jednym standardzie jakościowym.

W przyszłości planowane jest uruchomienie obrotu giełdowego kolejnymi produktami, takimi jak: zagęszczony sok jabłkowy, odtłuszczone mleko w proszku, cukier oraz półtusze wieprzowe. Trwają też prace nad opracowaniem koncepcji rynku terminowego, czyli wprowadzeniem instrumentów finansowych, w pierwszej kolejności na zboża.

Kontrakt terminowy to umowa kupna lub sprzedaży instrumentu bazowego w wyznaczonym terminie, po z góry ustalonej cenie, co umożliwia zabezpieczenie ryzyka cenowego.

■ System Magazynów Autoryzowanych

Jednym z głównych elementów działania GRR jest System Magazynów Autoryzowanych, czyli sieć magazynów przystosowanych do przechowywania zbóż zorganizowana przez Giełdę. Celem funkcjonowania systemu jest zapewnienie możliwości składowania towaru będącego przedmiotem obrotu giełdowego i realizacja dostawy fizycznej towaru. Bazuje on na magazynach spełniających specjalistyczne wymogi organizacyjno-techniczne określone przez Giełdę, gwarantujących jednolite postępowanie z towarami podczas ich przyjmowania do magazynu, przechowywania oraz wydawania, co zapewnia utrzymanie odpowiedniej jakości towaru. Uczestnictwo magazynów w systemie jest dobrowolne, wymaga jednak uprzedniego zawarcia z Giełdą stosownej umowy na warunkach

Przedmiotem obrotu na GRR jest pszenica w trzech standardach jakościowych, żyto w dwóch standardach jakościowych oraz kukurydza i rzepak w jednym standardzie jakościowym

określonych w Regulaminie Uczestnictwa w Systemie Magazynów Autoryzowanych.

■ Korzyści z przystąpienia do GRR

Dzięki przejrzystym zasadom funkcjonowania zostały wyeliminowane zagrożenia związane z nieterminowym dostarczeniem towaru, jego złą jakością czy opóźnieniem w płatnościach.

Sprzedaż lub kupno za pośrednictwem Giełdy przynosi następujące korzyści:

- możliwość sprzedaży lub zakupu towarów rolno-spożywczych z wykorzystaniem rozwiązań i standardów stosowanych na rynkach kapitałowych;
- bezpieczeństwo transakcji i gwarancja rozliczenia (rynek nadzorowany przez KNF);
- uzyskiwanie na GRR cen równowagi popytu i podaży;
- obrót na transparentnych, jednokowych zasadach;
- możliwość nabycia dużych, jednolitych jakościowo partii towaru;

- ograniczenie kosztów transakcyjnych związanych z dotarciem do dostawców, przeprowadzeniem negocjacji itp.;

- natychmiastowe rozliczenie transakcji – w dniu sesji;

- możliwość uzyskania korzystniejszej ceny (sprzedający określa minimalną cenę sprzedaży – możliwość uzyskania wyższej; kupujący określa maksymalną cenę kupna – możliwość uzyskania niższej);

- towar zdeponowany w profesjonalnych magazynach autoryzowanych przez Giełdę, z gwarancją jakości.

■ Jak zostać uczestnikiem GRR?

W celu uczestnictwa należy:

- wybrać dom maklerski (lista domów działających na GRR jest publikowana na stronie: www.tge.pl);
- otworzyć rachunek w domu maklerskim;
- uzyskać kod e-RTRS oraz dostęp do aplikacji (za pośrednictwem domu maklerskiego);
- składać zlecenia i zawierać transakcje.

■ Jak zostać uczestnikiem Systemu Magazynów Autoryzowanych?

Aby zostać uczestnikiem Systemu, należy:

- zapoznać się z zasadami uczestnictwa dostępnymi na stronie internetowej TGE (www.tge.pl);
- złożyć wniosek o uczestnictwo w Systemie Magazynów Autoryzowanych;
- uzyskać pozytywny wynik kontroli autoryzacyjnej.

Informacje na temat zasad działania Giełdowego Rynku Rolnego, w tym obowiązujące na Rynku regulacje, można znaleźć na stronie internetowej Towarowej Giełdy Energii S.A. Pytania dotyczące funkcjonowania GRR lub informację o chęci przystąpienia do systemu można kierować na adres e-mail: BRRO@tge.pl.

Departament Rynków Rolnych
MRiRW

tel. 22 623 18 45

Zdjęcia: Stepan Popov,

Bnorb3.Stock.adobe.com, Fotolia

Produkcja wina na nowych zasadach

20 grudnia 2021 r. Prezydent RP podpisał ustawę z 2 grudnia 2021 r. *o wyrobach winiarskich*. Celem nowych przepisów jest kompleksowa regulacja zagadnień dotyczących wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich oraz organizacji rynku wina w Polsce.

Ustawa o wyrobach winiarskich jest nowym aktem prawnym, który przejmie większość przepisów zawartych dotychczas w ustawie z 12 maja 2011 r. *o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina*. Celem wprowadzenia nowych regulacji jest w szczególności

dostosowanie polskiego prawa do przepisów Unii Europejskiej w zakresie wspólnej organizacji rynku wina.

■ Ułatwienia dla drobnych producentów wina

W ustawie zawarto szereg następujących ułatwień:

- Podmioty wyrabiające do 100 tys. litrów wina na rok będą mogły produkować wino z zakupionych winogron (w ilości do 50 proc.) pochodzących z upraw winorośli z obszaru województwa, w którym ma miejsce wyrób wina oraz z powiatów sąsiadujących z tym województwem, bez konieczności uzyskiwania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich.

- Jeżeli w danym roku wystąpią niekorzystne warunki uprawy winorośli, producenci będą mieć

możliwości produkcji wina z surowców pochodzących z regionu.

- Zniesione zostaną niektóre obowiązki zgłaszania czynności związanych z produkcją wina do instytucji kontrolnych. W znacznym stopniu uproszczony zostanie dotychczasowy system certyfikacji wina rocznikowego i odmianowego.
- Wszystkich producentów wina będzie dotyczył obowiązek poinformowania Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) o produkcji wina w danym roku gospodarczym. Takie zgłoszenie należy przekazać do 15 września.
- Utworzona będzie ewidencja winnic, czyli wszystkich upraw winorośli w Polsce, z winogron których będą mogły być wyrabiane wina.
- Funkcjonowanie rynku wina będzie usprawnione dzięki utworzeniu elektronicznego systemu obiegu dokumentów pomiędzy instytucjami kontrolnymi, umożliwiającemu gromadzenie danych statystycznych oraz przeprowadzania analizy ryzyka.

■ Ułatwienia dla rozpoczynających produkcję wina

W ustawie określono następujące ułatwienia dla podmiotów, które chcą rozpocząć produkcję lub rozlew wyrobów winiarskich – usprawnienia przy rejestracji działalności:

- Przedsiębiorcy nie będą musieli ubiegać się o urzędowe dokumenty potwierdzające posiadanie przez nich niezbędnego wyposażenia technologicznego i laboratoryjnego w zakładzie.
- Uproszczone wymagania dotyczące uzyskiwania wpisu do rejestru przez producentów fermentowanych napojów winiarskich wyrabianych z surowców uzyskanych głównie we własnym gospodarstwie w ilości nie większej niż 100 tys. litrów na rok. Taki producent, wytwarzający wysokojakościowe cydry, perry, wina owocowe lub miody pitne, będzie zwolniony z obowiązku posiadania składu podatkowego.
- Ułatwiona będzie również sprzedaż takich wyrobów oraz wina przez drobnych producentów, ponieważ zostanie zniesiony obowiązek posiadania zezwoleń na sprzedaż hurtową – producenci będą mieć możliwość sprzedaży swoich wyrobów bezpośrednio do restauracji czy sklepów.
- Rejestr przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich będzie powierzony Dyrektorowi Generalnemu KOWR. Na stronie internetowej tej instytucji będą udostępniane wzory formularzy, co ułatwi wszystkim podmiotom procedurę rejestracji działalności.

■ Cele nowej ustawy

Powodem wprowadzenia nowych regulacji jest przede wszystkim konieczność dostosowania polskiego prawa do przepisów Unii Europejskiej. W ustawie uwzględniono również zmieniające się oczekiwania konsumentów, a także innowacje technologiczne w sektorze fermentowanych napojów winiarskich. Dzięki wprowadzeniu nowych kategorii takich napojów, np. cydrów aromatyzowanych, cydrów lodowych, win miodowych, konsumenci będą mieć wybór bardziej zróżnicowanej oferty asortymentowej produktów dostępnych w sprzedaży.

Podniesione zostaną wymagania jakościowe dla niektórych kategorii produktów. Wprowadzenie tych zmian pozwoli na rozwój możliwości produkcyjnych polskich producentów i lepsze dostosowanie się do wymagań rynku.

Przepisy nowej ustawy wychodzą naprzeciw postulatom producentów wyrobów winiarskich. Wprowadzenie uproszczonych zasad działalności w zakresie wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich przyczyni się do rozwoju winiarstwa w Polsce. Ustawa zakłada zmniejszenie obciążeń administracyjnych oraz zwiększenie konkurencyjności wyrobów winiarskich, co również wpłynie pozytywnie na funkcjonowanie tego rynku.

Nowe przepisy prawie w całości wejdą w życie po 60 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Departament Rynków Rolnych
MRiRW

tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: Tomasz.Stock.adobe.com

Koła gospodyń wiejskich

Posumowanie roku 2021

W 2021 r. zwiększono kwoty wsparcia finansowego działalności statutowej kół gospodyń wiejskich (KGW). Zorganizowano również wiele konkursów dla KGW – promujących polską kulturę ludową, kuchnię oraz produkty rolne, a także zachęcających do szczepień przeciwko COVID-19. Zwycięskie KGW otrzymały środki finansowe na wsparcie działalności.

■ Pomoc finansowa na realizację celów statutowych

Koła gospodyń wiejskich od 2018 r. mogą ubiegać się o pomoc finansową, a otrzymane wsparcie mogą przeznaczyć na realizację celów statutowych.

W stosunku do poprzednich lat w 2021 r. kwoty pomocy finansowej udzielanej z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) zostały zwiększone o 2 tys. zł i wyniosły:

- 5 tys. zł dla KGW liczących do 30 członków;
- 6 tys. zł dla KGW liczących od 31 do 75 członków;
- 7 tys. zł dla KGW liczących ponad 75 członków.

Na podstawie złożonych w 2021 r. wniosków wydano 10 156 decyzji przyznających pomoc finansową na realizację przez KGW celów statutowych na łączną kwotę 55 870 000 zł.

Najwięcej decyzji zostało wydanych w województwie wielkopolskim (1504 KGW otrzymały łącznie 8 660 000 zł). Następne w kolejności były województwa: mazowieckie (1318 pozytywnie rozpatrzonych wniosków na kwotę 7 384 000 zł) oraz lubelskie (1282

pozytywnie rozpatrzone wnioski na kwotę 7 008 000 zł).

Najmniej wniosków złożono w województwie opolskim – było to 130 wniosków na kwotę 709 000 zł. Otrzymaną pomoc KGW musiały rozliczyć do 31 stycznia 2022 r.

W poprzednich latach wysokość środków wypłaconych na wsparcie kół gospodyń wiejskich wynosiła:

- 2018 r. – 16 311 000 zł;
- 2019 r. – 29 697 000 zł;
- 2020 r. – 32 871 000 zł.

Dotychczas koła gospodyń wiejskich otrzymały 135 mln zł z budżetu państwa. W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich znajduje się obecnie ponad 10,5 tys. tych organizacji.

■ Edycja specjalna konkursu #Jabłonki2021 dla kół gospodyń wiejskich

Jednym z przedsięwzięć skierowanych do KGW w 2021 r., był organizowany przez Fundację State of Poland konkurs #Jabłonki2021. Wydarzenie odbyło się przy wsparciu merytorycznym MRiRW oraz organizacyjnym ARiMR.

Celem konkursu było zarówno promowanie polskich jabłek,

lokalnej tradycji oraz kultury, jak i rozpowszechnianie informacji o regionalnych produktach rolnych i żywnościowych oraz metodach ich produkcji.

Zadanie konkursowe polegało na organizacji lokalnej potańcówki, dodaniu wydarzenia do interaktywnej mapy na specjalnej stronie internetowej oraz zaprezentowaniu tańca według własnego pomysłu do utworu zespołu Bitamina *Jabłonki. Niech no tylko zakwitną jabłonie* – nowej aranżacji piosenki wykonywanej pierwotnie przez Halinę Kunicką.

Do organizatorów konkursu wpłynęły prace z całej Polski, a ostatecznie wyłoniono następujących laureatów:

- I miejsce – KGW z Rudnika;
- II miejsce – KGW „Dobrzyczanki Cuda-Wianki”;
- III miejsce (*ex aequo*) – KGW Gorenice, KGW Głuchów oraz KGW Adamów-Wieś.

■ Bitwa Regionów

We wrześniu 2021 r. została rozstrzygnięta kolejna, VI edycja konkursu kulinarnego dla kół gospodyń wiejskich *Bitwa Regionów* organizowanego przez Krajowy

Ośrodek Wsparcia Rolnictwa pod honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ideą konkursu jest promowanie regionalnych potraw, a także bogactwa i różnorodności lokalnych tradycji kulinarnych.

Tegoroczna edycja, która odbyła się po roku przerwy spowodowanej pandemią COVID-19, była zrealizowana częściowo w przestrzeni wirtualnej. Do konkursu zgłosiło się 618 zespołów, spośród których wyróżniono laureatów:

- I miejsce – KGW w Durągu w woj. warmińsko-mazurskim;
- II miejsce – KGW „Sikoreczki” w Kowańcu w woj. zachodniopomorskim;
- III miejsce – KGW „Różanka” w Kaniewie w woj. kujawsko-pomorskim;
- zwycięzca plebiscytu internetowego – KGW w Hajdukach Nyskich w woj. opolskim.

■ Program #SzczepimySię z KGW

Kolejnym działaniem dedykowanym kołom gospodyń wiejskich, realizowanym w 2021 r., był program #SzczepimySię z KGW. Projekt został przeprowadzony dzięki współpracy MRiRW z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwem Zdrowia oraz ARiMR.

Patronat honorowy nad programem wspierania szczepień #SzczepimySię z KGW objął premier Mateusz Morawiecki.

W programie #SzczepimySię z KGW wzięły udział 2772 koła gospodyń wiejskich z całej Polski, a w ramach całej akcji zostały zorganizowane 3344 wydarzenia.

Na realizację programu #SzczepimySię z KGW składały się:

- Festyn #SzczepimySię z KGW: koła gospodyń wiejskich mogły otrzymać 8 tys. zł na pokrycie kosztów organizacji lokalnego festynu, którego głównym celem była promocja szczepień przeciw COVID-19.

Podczas festynów zorganizowanych przez KGW zostało zaszczyconych ponad 30 tys. osób.

- *Premia za Szczepienia KGW*: koła gospodyń wiejskich mogły otrzymać premię za każdą osobę zaszczyconą pierwszą dawką podczas wydarzenia w wysokości 15 zł za zaszczyconą pierwszą dawką osoby w wieku poniżej 60. roku życia oraz 30 zł za zaszczyconą pierwszą dawką osoby w wieku powyżej 60. roku życia. Warunkiem otrzymania premii było zaszczyconie minimum 100 osób pierwszą dawką w trakcie wydarzenia. Premia finansowa za każdą osobę zaszczyconą pierwszą dawką podczas wydarzenia została przyznana 10 kołom gospodyń wiejskich, na łączną kwotę 21 470 zł.

- *Konkurs KGW na Medal #SzczepimySię*: koła gospodyń wiejskich organizujące Festyn #SzczepimySię z KGW mogły również wziąć udział w konkursie KGW na Medal #SzczepimySię. Warunkiem wzięcia udziału w konkursie było zaszczyconie minimum 100 osób pierwszą dawką podczas Festynu. Konkurs trwał do 30 września 2021 r. Laureatami konkursu zostało 10 kół gospodyń wiejskich:

- ✓ KGW „Czerwona Malina” w Kiełczynie;
- ✓ KGW „Bieśniczanie” w Bieśniku;
- ✓ Kółko Rolnicze – KGW w Bolszewie;
- ✓ KGW w Łyszkowicach;
- ✓ KGW w Elgnowie;
- ✓ KGW „Tradycja” w Kruchowie;
- ✓ KGW w Imielnym;
- ✓ KGW Zamość;
- ✓ KGW „Łęczeszycy Kogel-Mogel” w Łęczeszycach;
- ✓ KGW w Bobrowie i Wojanowie.

Konkurs Najładniejsze Zdjęcie #SzczepimySię z KGW: ostatnim elementem programu #SzczepimySię z KGW był *Konkurs na Najładniejsze Zdjęcie #SzczepimySię z KGW* z festynu promującego szczepienie przeciw COVID-19. Koła gospodyń

wiejskich wpisane do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich mogły uzyskać środki finansowe na promocję szczepień oraz atrakcyjne nagrody. Warunkiem wzięcia udziału w konkursie było zaszczyconie minimum 20 osób pierwszą dawką podczas festynu. Głosowanie na zdjęcia trwało do 17 września 2021 r. i odbywało się poprzez stronę www.szczepimysiezkgw.pl. Wyróżniono laureatów:

- ✓ I miejsce i nagroda 25 tys. zł – KGW w Korpysach w woj. wielkopolskim;
- ✓ II miejsce i nagroda 15 tys. zł – KGW „Gaudy” w Kamieńcu w woj. warmińsko-mazurskim;
- ✓ III miejsce i nagroda 15 tys. zł – Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Sławsku w woj. wielkopolskim.

Nagrodę w wysokości 5 tys. zł za zajęcie miejsc od czwartego do dziesiątego otrzymały:

- ✓ IV miejsce – KGW Goworowo w woj. mazowieckim;
- ✓ V miejsce – KGW „Wrzos” w Nowej Rozedrance w woj. podlaskim;
- ✓ VI miejsce – KGW w Uścieńcu Kolonii – Żabiańcu Starym w woj. mazowieckim;
- ✓ VII miejsce – KGW w Sancygnowie w woj. świętokrzyskim;
- ✓ VIII miejsce – KGW „Malinowe Usta” w Kęczewie w woj. mazowieckim;
- ✓ IX miejsce – KGW „Liderki” w Przylesiu w woj. opolskim;
- ✓ X miejsce – KGW „Bieśniczanie” w Bieśniku w woj. małopolskim.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazało również nagrody w wysokości 1500 zł kołom gospodyń wiejskich, które zajęły w rankingu pozycje od 11 do 100.

Departament Oświaty
i Polityki Społecznej
MRiRW

tel. 22 623 15 75

Zdjęcie: Milushka.Stock.adobe.com

Rozwój turystyki wiejskiej

Realizacja projektu *Odпочыwaj na wsi* w 2021 r.

Początek 2022 r. sprzyja podsumowaniu działań realizowanych w poprzednim roku na rzecz turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach trwającego już sześć lat projektu *Odпочыwaj na wsi*. Rok 2021 był kolejnym, w którym dało się odczuć negatywny wpływ pandemii koronawirusa na branżę turystyczną.

Szczęśliwie turystyka wiejska, w tym agroturystyka, poza okresami najgłębszych restrykcji sanitarnych ograniczającymi możliwość prowadzenia działalności, cieszyła się znacznym zainteresowaniem turystów. Docenili oni jej kameralność i bezpieczeństwo oraz nieograniczony kontakt z naturą, zapewniający wyjątkowy odpoczynek fizyczny i psychiczny w tym trudnym okresie.

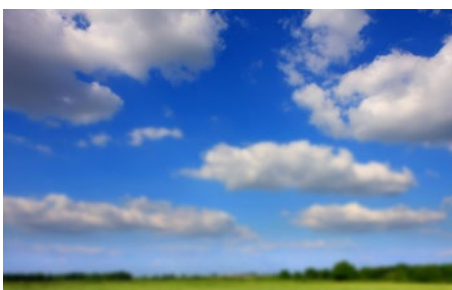
Do zwiększonej popularności turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, przyczyniły się działania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz promocji wypoczynku na wsi, choć już drugi raz musiały one ulec ograniczeniu w stosunku

do okresu sprzed pandemii. Udało się jednak, mimo trwających obostrzeń, kontynuować działania mające na celu kreowanie wizerunku obszarów wiejskich jako rynku turystycznego oferującego zróżnicowane i całoroczne atrakcje. Resort liczy, że osoby, które poznały ten rodzaj wypoczynku docenią go na tyle, że także w przyszłości chętniej będą z niego korzystały.

■ Działania w ramach kampanii *Odпочыwaj na wsi*

W ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej *Odпочыwaj na wsi* w 2021 r. MRiRW przeprowadziło następujące działania:

- przekazywanie podstawowych informacji nt. agroturystyki;
- informowanie o możliwościach, które daje agroturystyka, w zależności od potrzeb odbiorców, np. rodzin z dziećmi, osób szczególnie aktywnych czy też seniorów; zwracanie uwagi, że w okresie pandemii agroturystyka stała się atrakcyjna nawet dla pracowników dużych firm do tej pory zamkniętych w szklanych biurach – obecnie, dzięki powszechniejszemu dostępowi do internetu, możliwa jest praca zdalna na wsi, w znacznie korzystniejszych dla człowieka, bo naturalnych, warunkach;
- mówienie o zmianach na wsi m.in. w następujących obszarach:
 - ✓ infrastruktury – tak istotnej dla turystów,
 - ✓ dostępności bogactwa kulturowego, kulinarnego czy edukacyjnego oraz mnogości produktów tradycyjnych;

W okresie pandemii turystyka wiejska, w tym agroturystyka, poza okresami najgłębszych restrykcji sanitarnych ograniczającymi możliwość prowadzenia działalności, cieszyła się znacznym zainteresowaniem turystów

- pokazywanie konkretnych przykładów ofert dostosowanych do potrzeb różnych klientów;
- zwracanie uwagi na możliwość skorzystania z Polskiego Bonu Turystycznego;
- pokazywanie, że agroturystyka wpływa korzystnie na stan polskiego rolnictwa – oferuje rolnikom możliwość dywersyfikacji i generowania dodatkowego dochodu, pozwala utrzymać rentowność gospodarstw rolnych i społeczności wiejskich, sprzyja pobudzaniu aktywności środowisk i stymulowaniu współpracy;
- odnoszenie się do wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, w tym agroturystyki, oraz, przede wszystkim, jakości świadczonych usług w turystyce wiejskiej i wiejskiej bazy noclegowej;
- zwracanie uwagi, że walory turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, w naturalny sposób korespondują z ideą Europejskiego Zielonego Ładu, np. kultywując różnorodność biologiczną – wypoczywający na wsi mają okazję zobaczyć, poczuć, dotknąć i skosztować prawdziwej natury.

■ Formy przekazu informacji

Formy, za pomocą których MRiRW przekazywało informacje w ramach kampanii, były różnorodne i obejmowały następujące działania promocyjne:

- udział stoiska wystawienniczego *Odpuść na wsi* w następujących wydarzeniach, podczas których udzielano szczegółowych informacji nt. turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, prezentowano bogatą ofertę turystyczną oraz przeprowadzano pokazy rękodzielnicze, a także atrakcyjne konkursy dla dzieci:
 - ✓ Dożynki Jasnogórskie w Częstochowie (4–5 września 2021 r),
 - ✓ XXVII Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym w Siedlcach (11–12 września 2021 r),
 - ✓ Targi Regionów i Produktów Turystycznych *TOUR SALON* w Poznaniu (24–26 września 2021 r);
- w okresie poprzedzającym tradycyjny wypoczynek majowy – 90-krotna emisja spotu informacyjno-promocyjnego na antenach TVP1 oraz TVP2;
- w okresie letnim – publikacja trzech artykułów na łamach magazynu branżowego „Wiadomości Turystyczne” oraz artykułu w serwisie www.wprost.pl;

- w okresie jesienno-zimowym – emisja pięciu felietonów w programie lifestylowym *Z klimatem i z pasją* na antenie Polsat News oraz publikacja artykułu w prasie regionalnej, zachęcającego do wypoczynku na wsi także w tym nieco mniej popularnym wśród turystów okresie jesienno-zimowym;
- dwa konkursy – plastyczny dla dzieci i młodzieży oraz na logo projektu *Moda na wieś*.

■ Plany na rok 2022

W 2022 r. MRiRW będzie kontynuowało realizację projektu *Odpuść na wsi*, w zakresie w dużej mierze uzależnionym od rozwoju sytuacji epidemicznej. Nacisk działań położony zostanie na edukację i informację, mające na celu jeszcze większe zainteresowanie społeczeństwa wypoczynkiem na wsi.

**Departament Oświaty i Polityki
Społecznej
MRiRW
tel. 22 623 15 75**

Zdjęcia: Mirek-, Thierry Ryo-, Radosław Maciejewski-, Alexander-, eyetronic-ARochau-, Dariusz-, katykit-, grafikplusfoto-Lightfield Studios .Studios.Stock.adobe.com

Goście docenili kameralność i bezpieczeństwo tej formy wypoczynku oraz nieograniczony kontakt z naturą, zapewniający wyjątkowy odpoczynek fizyczny i psychiczny w tym trudnym okresie

Działalność Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi

Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi (NIKiDW) to instytucja mająca na celu wspieranie i ochronę kultury wsi oraz jej dziedzictwa. Instytut powołano w 2019 r. decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Do głównych zadań NIKiDW należy badanie, popularyzowanie, dokumentowanie i poszerzanie wiedzy na temat kultury mieszkańców obszarów wiejskich oraz dziedzictwa historycznego wsi oraz miast i miasteczek o tradycjach rolniczych.

Program i działania Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi nawiązują do tradycji Państwowego Instytutu Kultury Wsi utworzonego przez prezydenta Ignacego Mościckiego w 1936 r. Swoją misję Instytut realizuje poprzez działalność merytoryczną opartą na czterech filarach. Są to: popularyzacja, edukacja, wsparcie oraz Centralna Biblioteka Rolnicza.

■ Popularyzacja

W tym zakresie działania NIKiDW obejmują popularyzację kultury ludowej oraz dziedzictwa obszarów wiejskich, a także inicjowanie wydarzeń o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym.

Instytut jest partnerem wspierającym festiwale, jarmarki czy przeglądy przede wszystkim autentycznej kultury tradycyjnej z udziałem twórców i zespołów ludowych starszego i młodego pokolenia.

W 2021 r. Instytut był współorganizatorem lub partnerem takich wydarzeń, jak:

- 58. Tydzień Kultury Beskidzkiej;
- 55. Sabałowe Bajania;
- 52. Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziemi Górskich w Zakopanem;
- 55. Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych;

- 38. Ogólnopolski Sejmik Teatrów Wsi Polskiej;
- 37. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego;
- 40. Spotkania Cymbalistów.

To tylko niektóre z wydarzeń, które NIKiDW organizował lub których był partnerem.

W październiku 2021 r. Instytut ogłosił konkurs *Korzenie i skrzydła* na najlepszą pracę magisterską i doktorską na temat kultury oraz dziedzictwa obszarów wiejskich w Polsce. Jego celem była popularyzacja wyników oryginalnych badań naukowych poświęconych kulturze i dziedzictwu obszarów wiejskich, służących wzmacnianiu tożsamości lokalnej oraz popularyzacji kultury i dziedzictwa polskiej wsi.

Na portalu internetowym Instytutu (nikidw.edu.pl) są zamieszczone informacje na temat kultury ludowej, w tym regionów i subregionów etnograficznych, mniejszości narodowych i etnicznych, tradycji i kultury wsi oraz kulinariów. Ponadto na stronie internetowej NIKiDW komunikuje o wydarzeniach organizowanych w poszczególnych regionach, prezentuje twórców i ich produkty, muzea, pracownie twórcze i galerie regionalne.

W 2021 r. Instytut wznowił wydawanie kwartalnika popularno-

naukowego „Kultura Wsi. Ludzie. Wydarzenia. Przemiany”. Jest to czasopismo, które w przystępny, atrakcyjny sposób przybliża dziedzictwo kulturalne wsi, a także podejmuje zagadnienia przemian na wsi. Jest to jedyne pismo popularnonaukowe zajmujące się etnografią. W każdym numerze jak najwięcej miejsca poświęca się osobom działającym na rzecz zachowania kultury wsi: społecznikom i pracownikom ośrodków kultury. Przedstawieni są także twórcy ludowi: malarze, rzeźbiarze, muzycy czy poeci.

■ Edukacja

Działania edukacyjne NIKiDW dotyczące kultury ludowej skierowane są do dzieci i młodzieży. Zaplanowano przygotowanie scenariuszy zajęć dla nauczycieli szkół podstawowych, podczas których młodzi ludzie zapoznają się m.in. z tradycyjnymi instrumentami, pieśniami ludowymi, tańcami ludowymi czy plastyką obrzędową i zdobniczą, bajkami i legendami, poznają różnice między tradycyjną muzyką ludową a folklem. Młodzież będzie również poznawać lokalne tradycje i historię regionu, w którym mieszka.

W 2021 r. Instytut był organizatorem warsztatów rzemiosła i rękodzieła tradycyjnego w czterech ośrodkach w kraju: Rzeszowie, Krakowie, Bielsku-Białej i we Włocławku. Na podstawie obrazów twórców ludowych zostały też stworzone puzzle oraz kolorowanki, przedstawiające sceny z życia tradycyjnej wsi polskiej, a na stronie internetowej NIKiDW uruchomił zakładkę dedykowaną swoim najmłodszym odbiorcom.

■ Wsparcie

Instytut zapewnia wsparcie merytoryczne, organizacyjne, styndialne oraz publikacyjne indywidualnych osób i środowisk działających regionalnie: twórców ludowych, kół gospodyń wiejskich, lokalnych organizatorów życia kulturalnego, członków ruchów amatorskich, a także naukowców i badaczy zajmujących się zawodowo kulturą ludową i tradycją oraz dziedzictwem historycznym wsi.

Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi wraz z Telewizją Polską TVP3 Kraków przygotował

Przeglądu Dorobku Artystycznego i Kulinarnego Kół Gospodyń Wiejskich.

Na stronie internetowej NIKiDW zamieszczono wywiady z twórcami ludowymi reprezentującymi różne formy aktywności oraz kołami gospodyń wiejskich z całego kraju.

■ Centralna Biblioteka Rolnicza

Jest to biblioteka naukowa podległa Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi, powołana w 1955 r. Gromadzi literaturę z zakresu nauk rolniczych, ogrodnictwa, zootechniki, rybołówstwa, medycyny wetery-

francuskim i rosyjskim – stanowią unikalny w Polsce, bogaty zbiór obejmujący problematykę rolnictwa i nauk przyrodniczych, leśnictwa oraz szeroko pojętą wiedzę praktyczną o gospodarowaniu, w tym m.in. o pszczelarstwie i jeździectwie. Obie kolekcje zaliczone zostały do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. W 2025 r. przypada 70-lecie istnienia biblioteki.

■ Plany na 2022 r.

Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi ma nadzieję, że w nadchodzącym roku panująca pande-

Siedziba Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi w Warszawie

serię siedmiu filmów dokumentalnych pod wspólnym tytułem „Kultura na Ludowo#Wspieram”. Celem produkcji było przybliżenie szerokiemu gronu odbiorców wartościowych i często już zanikających aspektów dziedzictwa kultury i sztuki ludowej.

Instytut był też partnerem 54. edycji Targów Sztuki Ludowej w Kazimierzu Dolnym oraz współorganizatorem Małopolskiego

naryjnej, przemysłu spożywczego, techniki rolniczej, ochrony środowiska, leśnictwa, polityki i ekonomiki rolnej oraz nauk pokrewnych. Księgozbiór biblioteki liczy około 380 tys. woluminów wydawnictw.

W zbiorach biblioteki znajdują się dwie cenne kolekcje: stare druki (828 woluminów z XVI–XVIII w.) i polonika XIX-wieczna (ok. 8200 woluminów). Obie kolekcje – w językach polskim, łańskim, niemieckim,

mia nie przeszkodzi w realizacji dotychczasowej działalności, a nawet pozwoli ją rozwinąć i rozszerzyć o kolejne inicjatywy i wydarzenia wspierające kulturę i dziedzictwo wsi.

**Departament Oświaty
i Polityki Społecznej
MRiRW**

tel. 22 623 15 75

Zdjęcie: Mikoaj.Stock.adobe.com

Grypa ptaków

Jak zwalczać i zapobiegać?

Grypa ptaków to zakaźna choroba wirusowa o bardzo dużym znaczeniu ekonomicznym ze względu na wysoką śmiertelność u ptactwa domowego. Nie ma na nią leku ani w pełni skutecznej szczepionki, stąd kluczowe jest zapobieganie wystąpieniu choroby.

Wirus grypy ptaków (HPAI) wywołuje zachorowania i bardzo wysoką śmiertelność u ptactwa domowego. Wektorem wirusa są ptaki dzikie, przede wszystkim gatunki związane ze środowiskiem wodnym, czyli kaczki, gęsi i łabędzie.

Państwo, w którym pojawi się choćby jedno ognisko grypy ptaków, nie może eksportować drobiu i produktów pochodzenia drobiowego z regionu, w którym choroba się pojawiła lub – w zależności od umów bilateralnych – z obszaru całego państwa, co generuje wymierne straty finansowe.

■ Zwalczenie HPAI

Wirus grypy ptaków jest bardzo wrażliwy na wysoką temperaturę – w 70°C ginie prawie natychmiast – dzięki czemu drób i jaja prawidłowo poddane obróbce termicznej są w pełni bezpieczne. Wirus jest też skutecznie eliminowany za pomocą takich powszechnie stosowanych środków dezynfekcyjnych, jak ciepła woda z mydłem.

Wirus grypy ptaków bardzo szybko mutuje, a to sprawia, że skuteczność szczepionek jest bardzo ograniczona, nie ma też skutecznych leków na tę chorobę. Zwalczenie odbywa się więc metodami administracyjnymi, stąd szczególnie istotne jest:

- niezwłoczne zawiadomienie o podejrzeniu choroby organ Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej,

albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta);

- szybkie rozpoznanie choroby;
- likwidacja ptaków w ognisku;
- wprowadzenie odpowiednich, określonych przepisami, restrykcji na obszarze występowania grypy, aby zapobiec jej dalszemu rozprzestrzenieniu.

■ Zapobieganie wystąpieniu grypy ptaków

W ramach zapobiegania wystąpieniu HPAI wszyscy posiadacze drobiu są zobowiązani do przestrzegania przepisów zawartych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 4 kwietnia 2017 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków (Dz.U. 2017 poz. 722).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem należy:

- nie poić drobiu oraz ptaków utrzymywanych przez człowieka wodą ze zbiorników, do których mają dostęp ptaki dzikie;
- nie wwozić na teren gospodarstwa, w którym jest utrzymywany drób, zwłok dzikich ptaków lub tusz ptaków łownych;
- utrzymywać drób w sposób ograniczający jego kontakt z dzikimi ptakami;
- uniemożliwiać dostęp drobiu do zbiorników wodnych, do których mają dostęp dzikie ptaki;
- przechowywać i odpowiednio zabezpieczyć pasze, tak aby nie miały do niej dostępu dzikie ptaki;
- wyłożyć maty dezynfekcyjne przed wejściami i wyjściami z budynków inwentarskich, w których

Wektorem wirusa grypy ptaków są ptaki dzikie, przede wszystkim gatunki związane ze środowiskiem wodnym

jest utrzymywany drób, w liczbie zapewniającej zabezpieczenie wejść i wyjść z tych budynków – w przypadku ferm, w których drób jest utrzymywany w systemie bezwybiegowym;

- zgłaszać do powiatowego lekarza weterynarii miejsca, w których utrzymywany jest drób lub inne ptaki;
- przestrzegać zasad higieny, tj. myć i odkażać ręce oraz stosować

odzież ochronną i obuwiu ochronne przy wchodzeniu do budynków inwentarskich;

- czyścić i odkażać narzędzia oraz sprzęt używany do obsługi zwierząt.

Zastosowanie się do powyższych obowiązków, w tym w szczególności zachowanie podstawowych zasad higieny: częste mycie rąk ciepłą wodą z mydłem, dezynfekcja pomieszczeń inwentarskich, przy jednoczesnym ograniczeniu

do niezbędnego minimum liczby osób wchodzących do pomieszczeń inwentarskich są prostymi, a jednocześnie bardzo efektywnymi sposobami zmniejszającymi ryzyko wystąpienia choroby w gospodarstwie.

Departament Hodowli Zwierząt
MRiRW

tel. 22 623 18 43

Zdjęcie: Monika.Stock.adobe.com

Doradztwo rolnicze w walce z ASF na przykładzie województwa łódzkiego

W 2021 r., w związku z obowiązkiem posiadania planów bezpieczeństwa biologicznego przez rolników hodujących świnie na obszarach objętych ograniczeniami wynikającymi z ASF, wszystkie ośrodki doradztwa rolniczego podjęły działania na rzecz pomocy zainteresowanym rolnikom w sporządzaniu tych planów. Oferują wsparcie szkoleniowo-doradcze każdemu potrzebującemu go rolnikowi, mierzącemu się z problemami wywołanymi przez wirusa ASF.

Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego (ODR) w coraz szerszym zakresie angażują się w działania na rzecz zapobiegania rozprzestrzenianiu się ASF w Polsce. Do końca listopada 2021 r. do ODR zgłosiło się ponad 12 tys. rolników poszukujących pomocy lub informacji, a plany bezpieczeństwa biologicznego zostały sporządzone dla prawie 4 tys. rolników, tj. dla wszystkich, którzy zgłosili taką potrzebę.

■ Rola ośrodków doradztwa rolniczego w walce z ASF

Ośrodki doradztwa rolniczego pomagają w walce z ASF na różne sposoby: prowadzą szkolenia dla rolników, udzielają porad podczas wizyt w gospodarstwach rolnych, zamieszczają informacje na swoich stronach internetowych, w mediach społecznościowych czy w wydawanych przez siebie miesięcznikach. Oferują wsparcie szkoleniowo-doradcze każdemu potrzebującemu rolnikowi, który zmaga się z problemami spowodowanymi przez wirusa ASF.

W ubiegłym roku, w związku z obowiązkiem posiadania planów bezpieczeństwa biologicznego przez rolników hodujących świnie na obszarach objętych ograniczeniami wynikającymi z ASF, wszystkie ośrodki doradztwa rolniczego podjęły działania na rzecz pomocy zainteresowanym rolnikom w sporządzaniu tych planów. Rolnicy mieli – i nadal mają – możliwość skorzystania z bezpłatnej usługi doradcy

związanej z wykonaniem planu lub uzyskaniem niezbędnych informacji i pomocy, jeżeli sporządzają te plany samodzielnie.

Doradcy rolniczy prowadzą działania dotyczące planów bezpieczeństwa biologicznego w bezpośredniej współpracy (na poziomie konkretnych powiatów) z lekarzami weterynarii i pracownikami Biur Powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Ponadto ośrodki podejmują wiele inicjatyw w celu szerokiego upowszechnienia wiedzy o potrzebie posiadania planów oraz – a może przede wszystkim – o zasadach bioasekuracji.

■ Działalność ośrodków doradztwa rolniczego w województwie łódzkim

Przykładem szeroko zakrojonej działalności informacyjno-szkoleniowej jest praca ODR w województwie łódzkim, na terenie którego, w powiecie piotrkowskim, mieści się drugie co do wielkości zagłębie produkcji trzody chlewnej. W pięciu

tysiącach stad świń utrzymywanych w powiecie produkuje się rocznie ok. pół miliona sztuk trzody chlewnej, co stanowi 5 proc. krajowej produkcji.

Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Bratoszewicach, zachęcając do współpracy takie podmioty jak Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, jednostki samorządu terytorialnego oraz powiatowi lekarze weterynarii, zainicjował szeroką kampanię informacyjną mającą na celu upowszechnianie zasad ochrony biologicznej gospodarstw rolnych.

■ Kampania łódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego

W ramach kampanii konsekwentnie realizowany jest cały szereg działań: szkolenia, porady, informacje oraz działalność upowszechnieniowa, np. pokazy. Ich skuteczność jest zależna od wielu czynników, w tym od zainteresowania samych odbiorców czy wzmocnienia percepcji poprzez wizualizację lub zastosowanie praktycznych form przekazu – pokazywania konkretnych rozwiązań.

W celu szerszego zainteresowania szkoleniami rolnicy biorący w nich

udział zostali wyposażeni nie tylko w niezbędną wiedzę, lecz także w materiały szkoleniowe w postaci tzw. pakietów bioasekuracyjnych. Pakiety, zawierające środki sanitarne i drobne elementy wyposażenia, pozwalały uruchomić działania bioasekuracyjne niemal natychmiast po zakończeniu szkolenia. Teoria połączona z praktyką nie tylko podniosła atrakcyjność szkoleń i wzbudziła olbrzymie zainteresowanie uczestników, ale – co najważniejsze – poprawiła skuteczność działań szkoleniowych i praktycznego wdrażania zasad bioasekuracji w gospodarstwach.

Takie podejście do szkoleń nie byłoby możliwe bez wsparcia Marszałka Województwa Łódzkiego, który – najpierw w 2019 r., a potem w 2021 r. – udzielił Łódzkiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego w Bratoszewicach dotacji podmiotowej w wysokości po 100 tys. zł na pokrycie kosztów zakupu pakietów bioasekuracyjnych. W skład pakietu wchodziły: dezynfekator (opryskiwacz), mata dezynfekcyjna, odzież ochronna oraz preparat dezynfekcyjny.

W standardowo stosowanym modelu kampanii informacyjnej dotyczącej ASF na przeszkodzie do praktycznego wdrożenia zdobytej wiedzy stały wiele trudności – poczynając

od braku informacji, gdzie można zakupić potrzebne środki, poprzez problemy finansowe, na barierach psychologicznych (wynikających np. z obawy o nadmierne odróżnianie się od sąsiadów) kończąc. Po szkoleniu z wykorzystaniem pakietów bioasekuracyjnych rolnik, wracając do gospodarstwa, dysponował narzędziami pozwalającymi na zrobienie pierwszego, najtrudniejszego kroku.

Tego rodzaju wsparcie ma znaczenie przede wszystkim dla mniejszych producentów trzody chlewnej. W związku z relatywnie małą skalą ewentualnie poniesionych strat poczucie konieczności zabezpieczenia gospodarstwa nie jest w ich przypadku aż tak silne jak u dużych producentów, przez co transmisja wirusa może być ułatwiona.

Pakiety bioasekuracyjne stanowiły istotne wzmocnienie szkoleń, natomiast należy podkreślić, że szkolenia prowadzone były przez osoby najlepiej przygotowane do omawianej problematyki, czyli powiatowych lekarzy weterynarii lub przedstawicieli inspektoratów powiatowych, i – co warto zaznaczyć – w formule *non profit*. Kampania przebiegała przy olbrzymim zainteresowaniu i życzliwości władz samorządowych.

Producenci trzody chlewnej wykazali ogromne zainteresowanie akcją – podczas szkoleń przekazano im łącznie 893 pakiety bioasekuracyjne. Oceny wyrażone przez wszystkie zaangażowane strony, przede wszystkim zaś przez uczestników, były tak pozytywne, że zapadły decyzje o kontynuowaniu akcji w 2022 r., ponownie przy finansowym wsparciu Marszałka Województwa Łódzkiego.

Opracowano we współpracy z Łódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego
Departament Strategii i Rozwoju
MRiRW
tel. 22 623 21 20

Zdjęcie: Countrypixel.Stock.adobe.com

W 2021 r., w związku z obowiązkiem posiadania planów bezpieczeństwa biologicznego przez rolników hodujących świnię na obszarach objętych ograniczeniami wynikającymi z ASF, wszystkie ośrodki doradztwa rolniczego podjęły działania na rzecz pomocy zainteresowanym rolnikom w sporządzaniu tych planów

Rośliny z paszportami

Zasady obrotu materiałem roślinnym w UE

Sprawny obrót materiałem roślinnym w UE utrudniało zróżnicowanie przepisów krajowych państw członkowskich. Dla usprawnienia przepływu takich dóbr oraz zwiększenia bezpieczeństwa fitosanitarnego wdrożono nowe przepisy, jednolite dla wszystkich państw członkowskich UE.

Ważną strategią funkcjonowania Unii Europejskiej jest zagwarantowanie możliwości sprawnego przepływu dóbr, który odbywa się na drodze transakcji handlowych pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. W przypadku roślin, produktów roślinnych i przedmiotów pewne utrudnienie stanowiły krajowe przepisy poszczególnych państw członkowskich UE, które przeniosły ogólne zasady wynikające z Dyrektywy Rady 2000/29/WE. Wdrożono więc nowe przepisy, które dodatkowo jako rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady są stosowane wprost przez wszystkie państwa UE.

■ Jednolite regulacje dla wszystkich państw UE

Podstawą tych jednolitych dla wszystkich państw UE przepisów jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2016/2031 wraz z wieloma aktami uzupełniającymi, spośród których najistotniejszym jest Rozporządzenie Wykonawcze Komisji 2019/2072. Przepisy te weszły w życie 14 grudnia 2019 r. Regulacje mają istotne

znaczenie dla wszystkich podmiotów prowadzących działalność związaną z produkcją, obrotem i przemieszczaniem materiału roślinnego, gdyż na polu ich działalności pojawiło się najwięcej zmian, dotyczących m.in. obowiązku rejestracji w urzędowym rejestrze podmiotów profesjonalnych oraz zaopatrywania roślin w paszporty.

Przepisy dotyczą w szczególności przemieszczania w ramach UE roślin do sadzenia pomiędzy podmiotami profesjonalnymi. Każda jednostka handlowa roślin do sadzenia może być przemieszczana pomiędzy takimi podmiotami tylko z paszportem roślin.

■ Których roślin dotyczy obowiązek zaopatrywania w paszporty?

W załączniku XIII do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji 2019/2072 określono, jakie inne materiały roślinne lub przedmioty muszą być zaopatrywane w paszport:

- głównie – wszystkie rośliny do sadzenia, czyli bardzo szeroki asortyment, np.:
 - ✓ drzewa i krzewy;
 - ✓ sadzonki i byliny;

- ✓ bulwy, bulwocebule, cebule;
- ✓ kłącza, korzenie;
- ✓ stolony, rozłogi;
- ✓ typowe materiały wyjściowe do produkcji szkółkarskiej, takie jak: podkładki, pąki, okulanty, zrazy czy szczepy;

- materiał siewny konkretnych gatunków roślin z podziałem na podstawowe grupy, np. roślin:

- ✓ sadowniczych;
- ✓ warzywnych;
- ✓ ozdobnych.

Natomiast w załączniku XIV przedstawiono gatunki lub rodzaje roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, które wymagają zaopatrzenia w paszport roślin przy przemieszczaniu do szczególnych obszarów w UE tzw. stref chronionych. Szczegółowy wykaz państw członkowskich lub ich obszarów, na terenie których wyznaczono strefy chronione, znajduje się również w załączniku III Rozporządzenia.

■ Po co paszporty dla roślin?

Obowiązek dołączania paszportu do materiału roślinnego wynika z konieczności zapewnienia identyfikacji każdej nabywanej i zbywanej jednostki handlowej w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się oraz zadomawiania się na nowych obszarach agrofagów, a co za tym idzie poprawy zdrowotności roślin i zmniejszenia strat finansowych na skutek szkód przez nie spowodowanych. Jak wskazano, przepisy

Inspektor PIORiN podczas kontroli w szkółce roślin ozdobnych

regulują w szczególności działalność podmiotów profesjonalnych.

■ Kim jest podmiot profesjonalny?

Podmiotem profesjonalnym jest każda osoba prawa publicznego lub prywatnego, zaangażowana profesjonalnie w co najmniej jedną z wyszczególnionych w przepisach czynności w odniesieniu do materiałów roślinnych, np.: sadzenie, hodowla, produkcja, uprawa, mnożenie, przemieszczanie w UE czy też udostępnianie na rynku, a także ponosząca za ten materiał odpowiedzialność prawną.

Jednocześnie podmioty profesjonalne, które dokonują sprzedaży (przemieszczenia) materiałów wymagających paszportów roślin do innych podmiotów profesjonalnych, powinny być wpisane do urzędowego rejestru, w Polsce prowadzonego przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN).

Od momentu wejścia w życie nowych jednolitych przepisów, tj. od 14 grudnia 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. wpisanych do rejestru zostało 12 338 podmiotów (wyluczając producentów sadzeniaków ziemniaka oraz ziemniaków innych niż sadzeniaki).

■ Kto może wydać paszporty roślin?

Co do zasady, zgodnie z nowym prawem, paszporty roślin powinien wydawać upoważniony przez Inspekcję podmiot profesjonalny, tj. producent lub, w określonych sytuacjach, handlowiec, a wyjątkowo PIORiN. Także ocena zdrowotności przed zaopatrzeniem materiału roślinnego w paszport roślin jest przede wszystkim zadaniem podmiotu upoważnionego do wydawania paszportów roślin.

Warunkiem uzyskania upoważnienia jest przedstawienie zaświadczenia o zdaniu egzaminu z zakresu systemów i procedur

identyfikowalności (o których mowa w art. 69 i 70 Rozporządzenia 2016/2031). Tylko w pierwszym roku obowiązywania nowych zasad PIORiN wydała ponad 5600 zaświadczeń o zdaniu egzaminu, a upoważnienie do wydawania paszportów uzyskało prawie 3750 podmiotów – najwięcej w województwach: śląskim (490), mazowieckim (485), wielkopolskim (431) i lubelskim (358).

■ Rejestr nabywanych i zbywanych materiałów roślinnych

Zapewnienie identyfikowalności należy do obowiązków podmiotów profesjonalnych, które w celu spełnienia tego wymogu prowadzą rejestr nabywanych i zbywanych do innych podmiotów profesjonalnych materiałów roślinnych. Dane z rejestru powinny być przechowywane przez okres trzech lat, licząc od dnia dostarczenia lub sprzedaży materiału roślinnego. Natomiast informacje zawarte

w rejestrze muszą umożliwić zidentyfikowanie, od kogo pochodziła każda jednostka handlowa materiału roślinnego lub do kogo została sprzedana z właściwym dla niej paszportem roślin. Ponadto podmioty profesjonalne, którym dostarcza się lub które dostarczają rośliny, powinny dysponować systemami lub procedurami, umożliwiającymi zidentyfikowanie przemieszczeń tych roślin w obrębie swoich nieruchomości i pomiędzy nimi.

■ Kogo nie dotyczy obowiązek zaopatrywania roślin w paszporty?

Podmioty profesjonalne, które prowadzą sprzedaż roślin w małych ilościach do użytkowników ostatecznych, na ich własne niezarobkowe potrzeby, a sprzedaż ta odbywa się w formie transakcji bezpośrednich, na targowisku lub w siedzibie prowadzenia

działalności, nie mają obowiązku zaopatrywania roślin w paszporty. Podmioty te prowadzą rejestr z uwzględnieniem podmiotu profesjonalnego, od którego zakupiły daną jednostkę handlową roślin wraz z stosownymi informacjami odnoszącymi się do paszportu roślin.

Obowiązku tego nie mają także architekci krajobrazu i różnego rodzaju firmy dekoratorskie, deweloperzy i instytucje, które zakupione rośliny wykorzystują do swojej profesjonalnej działalności, a rośliny te służą innym lub są ogólnodostępne dla wszystkich, np. rośliny do obsadzenia terenu zieleni na osiedlu czy w parku.

Wyjątek stanowią podmioty prowadzące sprzedaż roślin w formie umów zawieranych na odległość, np. przez internet, telefon czy pocztę, dla których, zgodnie z art. 81 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

2016/2031, taka forma sprzedaży wymusza konieczność zaopatrywania roślin w paszporty. Należy dodać, że podmioty przemieszczające rośliny w oparciu o umowy zawierane na odległość to nie tylko firmy i sklepy, lecz także osoby prywatne, tzw. hobbyści i kolekcjonerzy, którzy z korzyścią finansową lub nieodpłatnie wymieniają się między sobą roślinami. W przypadku takiej sprzedaży oferujący materiał muszą być zawsze wpisani do urzędowego rejestru podmiotów

profesjonalnych (URPP) prowadzonego przez PIORiN, a każda jednostka handlowa musi być zaopatrzona w paszport roślin, nawet jeżeli jest przeznaczona dla użytkownika ostatecznego.

■ Gdzie należy umieszczać paszporty roślin?

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia 2016/2031 paszporty roślin powinny być umieszczane na jednostce handlowej danego materiału roślinnego przed ich przemieszczeniem, odpowiednio na opakowaniu, wiązce lub pojemniku, w przypadku gdy materiał jest przemieszczany w takiej formie. „Jednostka handlowa” to najmniejsza jednostka handlowa lub inna użytkowa, mająca zastosowanie na danym etapie obrotu. Przykładowo jednostką handlową może być doniczka, paleta, karton, skrzyniopaleta, wiązka, wózek, worek czy torebka.

Na obszarze całej Unii obowiązują wzory paszportów roślin, które określa Rozporządzenie 2017/2313. W przypadku kwalifikowanego materiału siewnego paszport roślin ma być włączony, w wyraźnej odrębnej formie, do etykiety urzędowej (nasiennej).

■ Gdzie znaleźć szczegóły i materiały?

Wszelkie bardziej szczegółowe informacje, wzór wniosku w zakresie aktualizacji lub rejestracji oraz materiały przygotowawcze do egzaminu dla osób ubiegających się o uzyskanie upoważnienia do wydawania paszportów roślin są dostępne w jednostkach PIORiN, a dodatkowo na stronie PIORiN: www.piorin.gov.pl.

Państwowa Inspekcja
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
tel. 22 652 92 90

Zdjęcia: 7monarda.Stock.adobe.com,
archiwum PIORiN

Wydrukowane paszporty roślin

Podsumowanie roku w ARiMR

W 2021 r. do beneficjentów Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa trafiło blisko 25,5 mld zł. To kwota przekazana w postaci płatności bezpośrednich (w kampanii 2020 i 2021), dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, pomocy krajowej i Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” na lata 2014–2020.

Największą część wypłaconych w minionym roku funduszy stanowią dopłaty bezpośrednie – blisko 15,1 mld zł. To suma środków przekazanych rolnikom od 1 stycznia 2021 r. w ramach dwóch kampanii. Znaczny udział w puli mają zaliczki, które ARiMR realizowała od 18 października do 30 listopada 2021 r. – do rolników trafiło wówczas 9,88 mld zł. Natomiast od 1 grudnia 2021 r. na konta beneficjentów wpływają płatności końcowe. W 2021 r. wnioski o przyznanie dopłat bezpośrednich złożyło ok. 1,3 mln rolników. Koperta finansowa przeznaczona na realizację

płatności bezpośrednich wynosi 15,63 mld zł.

Istotną pozycję w zestawieniu zajmuje również PROW na lata 2014–2020. Z budżetu tego programu Agencja wypłaciła w ubiegłym roku łącznie niemal 8,9 mld zł. Jeżeli chodzi o działania inwestycyjne, to najwięcej pieniędzy trafiło na modernizację gospodarstw rolnych, restrukturyzację małych gospodarstw oraz rozpoczęcie działalności przez młodych rolników. Oprócz wypłaty pieniędzy z PROW tym, którzy już zrealizowali inwestycje lub wywiązali się ze swoich zobowiązań, ARiMR przeprowadziła w 2021 r. ponad 20 nowych

naborów skierowanych bezpośrednio do rolników i producentów rolnych.

Z kolei w ramach pomocy krajowej Agencja przekazała ok. 1,2 mld zł. Najwięcej środków z tej puli – 233 mln zł trafiło do producentów trzody chlewnej z obszarów występowania ASF na wyrównanie dochodów ze sprzedaży świń. Blisko 165 mln zł ARiMR wypłaciła, by zrekompensować rolnikom koszty związane z utylizacją padłych zwierząt. Z kolei gospodarze poszkodowani w 2020 r. w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych otrzymali pomoc w wysokości 150 mln zł. Warto też wspomnieć, że po raz

czwarty o wsparcie na działalność statutową mogły się starać wpisane do rejestru prowadzonego przez Agencję koła gospodyń wiejskich. W tym roku wnioski o takie dofinansowanie złożyło 10 159 kół – ARiMR wypłaciła im z tego tytułu blisko 55,9 mln zł. Pieniądże trzeba było wydać do końca poprzedniego

roku, a czas na rozliczenie upłynął 31 stycznia 2022 r.

W 2021 r. ponad 0,3 mld zł wsparcia otrzymali beneficjenci PO „Rybnactwo i Morze” na lata 2014–2020, w ramach którego ARiMR przeprowadziła 18 naborów dotyczących 14 działań, zaś największym zainteresowaniem wśród

ubiegających się o pomoc cieszyło się dofinansowanie inwestycji produkcyjnych w akwakulturę.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Sergey Novikov-, Countrypixel-
Franciszek-, JackF-, Industrieblick-
Stock.adobe.com

Do 100 tys. zł na ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami

Do 7 lutego 2022 r. ARiMR przyjmuje wnioski o przyznanie pomocy na inwestycje chroniące wody przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego.

O wsparcie mogą ubiegać się rolnicy, którzy prowadzą chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich. Pomoc nie przysługuje jednak właścicielom ferm drobiu powyżej 40 tys. stanowisk oraz trzody chlewnej powyżej 2 tys. stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

Maksymalna wysokość dofinansowania wynosi 100 tys. zł w całym okresie realizacji PROW na lata 2014–2020 i przyznawana jest w formie refundacji części poniesionych kosztów kwalifikowanych. Standardowo jest to 50 proc., a w przypadku inwestycji realizowanej przez młodego rolnika – 60 proc.

Otrzymane środki można przeznaczyć m.in. na budowę, przebudowę lub zakup zarówno zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych płynnych, jak i płyt do gromadzenia nawozów naturalnych stałych, a w przypadku młodych rolników także zbiorników lub płyt do przechowywania kiszzonek. W tegorocznym naborze można ubiegać się również o wsparcie na zakup instalacji technicznej lub wyposażenia do posiadanych już zbiorników do

przechowywania nawozów naturalnych płynnych. Dofinansowaniu podlega również zakup nowych maszyn i urządzeń do aplikacji nawozów naturalnych płynnych oraz wozów asenizacyjnych z aplikato-

azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.

Wnioski o pomoc na „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych” przyjmują oddziały regionalne i biura powiatowe ARiMR. Można je złożyć osobiście, przesłać za pośrednictwem Poczty Polskiej lub

Do 7 lutego br. ARiMR przyjmuje wnioski o przyznanie pomocy na inwestycje chroniące wody przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego. Otrzymane środki można przeznaczyć m.in. na zakup nowych maszyn i urządzeń do aplikacji nawozów naturalnych płynnych oraz wozów asenizacyjnych z aplikatorami nawozów naturalnych w postaci płynnej

rami nawozów naturalnych w postaci płynnej. Ważne jest jednak, żeby inwestycje zapewniały dostosowanie gospodarstwa do wymagań programu, którego celem jest zmniejszenie zanieczyszczenia wód

elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Thaut Images, Stock.adobe.com

Przywracanie potencjału produkcji rolnej

– znowu można składać wnioski

3 stycznia 2022 r. w ARiMR ruszył nabór wniosków o wsparcie na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej. Skierowany jest on do rolników, którzy ponieśli straty w gospodarstwie w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych lub ASF. Podobnie jak w roku minionym, nabór odbywa się w trybie ciągłym i zakończy się 30 grudnia 2022 r.

O pomoc na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej z PROW 2014-2020 mogą starać się rolnicy, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych...

O pomoc na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej z PROW 2014–2020 mogą starać się dwie grupy rolników. Do pierwszej należą ci, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych, do drugiej zaś gospodarze, którzy ponieśli szkody spowodowane wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF). O wsparcie można wystąpić, gdy straty w gospodarstwie (w uprawach rolnych, zwierzętach gospodarskich) miały miejsce w roku, w którym jest składany wniosek lub w co najmniej jednym z dwóch poprzednich lat i wyniosły przynajmniej 30 proc. średniorocznej produkcji rolnej

z trzech ostatnich lat. Co istotne, muszą one dotyczyć składnika gospodarstwa, którego odtworzenie

...oraz gospodarze, którzy ponieśli szkody spowodowane wystąpieniem ASF

wymaga poniesienia kosztów kwalifikujących się do objęcia wsparciem. Natomiast w przypadku wystąpienia ASF w gospodarstwie o pomoc mogą ubiegać się rolnicy, którym powiatowy lekarz weterynarii nakazał w drodze decyzji zabicie świń lub zniszczenie martwych zwłok świń, a w dniu jej wydania zwierzęta, których dotyczyła, stanowiły co najmniej 30 proc. trzody chlewnej posiadanej przez rolnika.

Maksymalne dofinansowanie, jakie można otrzymać w całym okresie realizacji PROW na lata 2014–2020, to 300 tys. zł na jednego beneficjenta i gospodarstwo. Jednak należy pamiętać, że nie może ono przekroczyć 80 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację danej inwestycji. W przypadku szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych wsparcie można przeznaczyć na odtworzenie zniszczonych składników gospodarstwa. Natomiast gdy przyczyną strat jest ASF – na realizację inwestycji

Nabór odbywa się w trybie ciągłym i zakończy się 30 grudnia 2022 r.

rolniczych niezwiązanych z produkcją swiń.

Wnioski należy składać do biur powiatowych lub oddziałów regionalnych ARiMR: można to zrobić osobiście, przesłać za pośrednictwem Poczty Polskiej lub elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Panthermedia, Fotolia, Bnorbert3.
Stock.adobe.com

Stroje ludowe, zastawa stołowa, atrakcje dla dzieci

Blisko 56 mln zł trafiło w 2021 r. do KGW

10 156 kół gospodyń wiejskich otrzymało w ubiegłym roku z ARiMR dotację na działalność statutową. Agencja wypłaciła im łącznie blisko 55,9 mln zł. Z przekazanych środków koła musiały się rozliczyć do 31 stycznia 2022 r. Co wpisywały do sprawozdań, na co przeznaczyły dofinansowanie?

W minionym roku wzrosła kwota pomocy dla kół gospodyń wiejskich zarejestrowanych w ARiMR. Te z nich, które liczą nie więcej niż 30 osób mogły się ubiegać o 5 tys. zł, te o liczebności od 31 do 75 osób – 6 tys. zł, jeszcze liczniejsze – 7 tys. zł.

Pieniądze trzeba było wydać do końca 2021 r. Według ustawy o KGW można było je przeznaczyć m.in. na: prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej i oświatowo-kulturalnej w środowiskach wiejskich; aktywności służące poprawie warunków życia i pracy kobiet na wsi; upowszechnianie dobrych metod prowadzenia gospodarstw domowych; rozwijanie kultury ludowej, w tym w szczególności kultury lokalnej i regionalnej. Tyle przepisy. A jak to wyglądało

w praktyce, na co konkretnie koła wydały dotację?

Koło Gospodyń Wiejskich z Giełdarowej w województwie podkarpackim ze wsparcia z ARiMR

korzysta od 2018 r., kiedy to ruszył program pomocy finansowej z budżetu państwa dla KGW.

– *Od momentu otrzymania pierwszych środków z Agencji nasze koło sukcesywnie inwestowało w wyposażenie zaplecza gospodarczego. Wyłużone garnki, patelnie czy mocno wyeksploatowane podstawowe naczynia kuchenne mogły wreszcie przejść na zasłużoną „kołową emeryturę”. W ich miejsce pojawiało się*

Ponad 10 tys. kół gospodyń wiejskich otrzymało w ubiegłym roku z ARiMR dotację na działalność statutową

nowe wyposażenie – opowiadają członkinie KGW Giedlarowa. – W ubiegłym roku, dzięki zwiększonej puli środków dla kół, w końcu mogliśmy kupić pięknie zdobione bolesławieckie półmiski oraz nowe stroje regionalne i nieco podreperować stare. Teraz prezentacja staropolskich specjałów na nowej, ludowej zastawie i w otoczeniu pięknie zdobionych rzeszowskich gorsetów będzie miała jeszcze bardziej tradycyjny wydźwięk, wszak je się także oczami – cieszą się gospodynie z Giedlarowej.

Członkinie Koła Gospodyń Wiejskich z Dobczyna w województwie mazowieckim w momencie składania wniosku o dotację – a zrobiły to już w drugim dniu na-

Dzięki otrzymanym środkom panie z KGW mogły zorganizować wiele przedsięwzięć, których celem była integracja międzypokoleniowa mieszkańców wsi czy kultywowanie lokalnych tradycji

korzystać cała nasza społeczność lokalna, nie zachowujemy ich tylko dla siebie – tłumaczą przedsiębiorcze panie z Dobczyna. I dodają, że inwestują w trwałą zastawę także ze względów ekologicznych, by

korzysta od 2018 r. – Środki te pozwoliły nam angażować się w wydarzenia kulturalne na skalę ogólnopolską, wojewódzką i powiatową, a także dały nam możliwość organizacji wielu przedsięwzięć, których celem jest integracja międzypokoleniowa mieszkańców naszej wioski czy kultywowanie lokalnych tradycji, np. sztuki szydełkowania – opowiadają myśłowianki. – Otrzymana w ubiegłym roku dotacja z Agencji została przeznaczona m.in. na przygotowanie licznych atrakcji dla dzieci i młodzieży, np. mikołajkowych upominków, z naszej katolickiej szkoły podstawowej – informują gospodynie z Myśłowa. A na koniec mówią z przekonaniem: – Rozliczenie pomocy z ARiMR naprawdę nie jest skomplikowane, nie zostawiamy tej sprawy nigdy na ostatnią chwilę.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że jeżeli termin złożenia sprawozdania nie został dochowany, otrzymane z Agencji dofinansowanie trzeba będzie zwrócić.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Wioletta, Agapamada.Stock.adobe.com,
D. Kazanowska

Koła sukcesywnie inwestowały również w doposażenie zaplecza gospodarczego

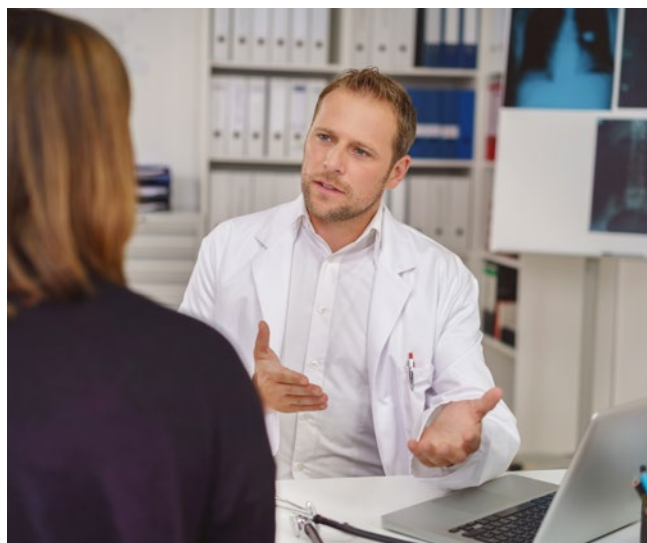
boru, który rozpoczął się 30 września 2021 r. – miały plany na co przeznaczą pieniądze. Wśród nich było m.in. powiększenie 60-osobowej zastawy stołowej o kolejne jej elementy, tak by wystarczyła dla 80 osób. – Z tych naczyń może

wyeliminować wszechobecne podczas gminnych festynów i uroczystości plastikowe, jednorazowe naczynia.

Koło Gospodyń Wiejskich z Myśłowa w województwie śląskim z dofinansowania z ARiMR również

Wzrost wysokości odszkodowania i zasiłku chorobowego

Od 1 stycznia 2022 r. zwiększyły się kwoty odszkodowania i zasiłku chorobowego.

Wysokość jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej wynosi teraz 1033 zł za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Zasiłek chorobowy został zwiększony do 20 zł za każdy dzień niezdolności do pracy, a zasiłek chorobowy w związku z zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 – do 30 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie, nie dłużej niż 14 dni.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 20 grudnia 2021 r. w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 2396).

Departament Oświaty i Polityki Społecznej
MRiRW
tel. 22 623 15 75

Zdjęcie: contrastwerkstatt.Stock.adobe.com

KRUS podsumował 30 lat działalności

W pierwszej połowie grudnia ubiegłego roku w Narodowym Instytucie Kultury i Dziedzictwa Wsi w Warszawie odbyła się konferencja z okazji Jubileuszu 30-lecia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego pod Patronatem Honorowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Tematem pierwszego z paneli dyskusyjnych były zmiany w systemie ubezpieczenia społecznego rolników

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego została powołana ustawą z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Do zadań KRUS należy m.in. obejmowanie ubezpieczeniem społecznym rolników, przyznawanie i wypłata świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń: emerytalno-rentowego oraz wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego, prowadzenie działalności prewencyjnej oraz nieodpłatnej rehabilitacji leczniczej.

W jubileuszowej konferencji wzięło udział wielu znamienitych gości z kraju i zagranicy: w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy – Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Andrzej Dera, komisarz Unii Europejskiej ds. rolnictwa Janusz Wojciechowski, wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryk Kowalczyk, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dr Aleksandra Hadzik.

Ważnym punktem uroczystości było wręczenie odznaczeń państwowych pracownikom KRUS – Krzyży Zasługi oraz Medalii za Długoletnią Służbę nadanych przez Prezydenta RP.

Podczas konferencji odbyły się dwa panele dyskusyjne. Pierwszy z nich pt. „Zmiany w systemie ubezpieczenia społecznego rolników” moderowany był przez

prof. dr. hab. Mariana Podstawkę, Dyrektora Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Członka Rady ds. Rolnictwa przy Prezydencie RP, a jego prelegentami byli:

- Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryk Kowalczyk;
- Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dr Aleksandra Hadzik;
- Członek Rady ds. Rolnictwa przy Prezydencie RP Jan Krzysztof Ardanowski;
- Członek Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników Jacek Adamczuk.

Drugi z paneli pt. „Zachowanie odrębnego systemu ubezpieczenia społecznego rolników” miał charakter międzynarodowy i był prowadzony przez dr. Ericha Kocha, Dyrektora Pionu

ds. Administracji i Komunikacji SVLFG. W panelu uczestniczyli:

- Prezes Zarządu Niemieckiej Instytucji Ubezpieczeniowej na rzecz Rolnictwa, Leśnictwa i Ogrodnictwa (SVLFG) Arnd Spahn;
- Prezes fińskiego Zakładu Ubezpieczenia Społecznego Rolników (Mela) Päivi Huotari;
- Prezes francuskiej Rolniczej Kasy Wzajemnej Pomocy Socjalnej (MSA) Pascal Cormery;
- Zastępca Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Monika Rzepecka.

Konferencja z okazji jubileuszu 30-lecia KRUS była transmitowana na profilach Kasy w mediach społecznościowych.

**Biuro Komunikacji i Współpracy
Międzynarodowej KRUS
tel. 22 592 64 05**

Zdjęcie: archiwum KRUS

Biuletyn informacyjny nr 1/2022 (238). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książek przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Justyna Adamska, Dorota Białczak, Joanna Czapła, Nina Dobrzyńska, Karolina Gaweł, Joanna Gierulska, Waldemar Guba, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Magdalena Maciejewska, Teresa O'Neill, Anna Radecka, Paweł Wojcieszak, Magdalena Zasepa, Elwira Zdrodowska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I i II stronie okładki oraz stronach 1–3:** Nordroden-, Ewaaf.Stock.adobe.com, Narodowe Archiwum Cyfrowe, archiwum MRiRW.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel.: 22 623 11 75, 22 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publikacje>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>.

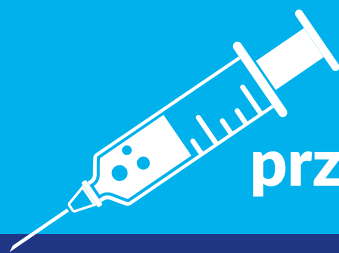
ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 27 stycznia 2022 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zapol Sobczyk Spółka komandytowa, al. Piastów 42, 71-062 Szczecin.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych, opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

#SZCZEPIMYSIĘ

Szczepienia przeciw COVID-19

Szczepionka to najbardziej skuteczna metoda, która chroni przed zakażeniem. Dzięki szczepieniom na świecie udało się całkowicie wyeliminować lub znacząco ograniczyć wiele śmiertelnych chorób.

Rolniku! Sprawdź, jak zaszczepić się przeciw COVID-19 i dlaczego warto to zrobić!

DLACZEGO WARTO SIĘ ZASZCZEPIĆ?

- Bo uchronisz się przed COVID-19.
- Bo uratujesz komuś życie.
- Pomożesz zwalczyć pandemię.
- Bo możesz – szczepionki są bezpłatne, dobrowolne i skuteczne.
- Bo szczepionki są bezpieczne – badane m.in. przez ekspertów z całej Unii Europejskiej.
- Zyskasz spokój – Ty i Twoi bliscy będą bezpieczni.
- Bo dzięki temu szybciej wrócimy do normalności.

Co zrobić, żeby się ZASZCZEPIĆ?

1. Zarejestruj się na bezpłatne szczepienie.

Możesz to zrobić przez całodobową infolinię 989, przez e-Rejestrację na pacjent.gov.pl, w wybranym punkcie szczepień lub przez SMS na numer 664 908 556.

2. Przejdź kwalifikację. Dla Twojego bezpieczeństwa zostaniesz zbadany przez lekarza.

3. Zaszczep się. Skorzystaj ze szczepienia i obserwuj stan swojego zdrowia.

4. Przyjmij drugą dawkę. Wszystkich informacji udzieli Ci Twój punkt szczepień.

Znajdź punkt szczepień w Twojej okolicy na [GOV.PL/SZCZEPIMYSIE](https://gov.pl/szczepimysie)

JAK DZIAŁA SZCZEPIONKA?

Szczepionka wywołuje w organizmie człowieka naturalną produkcję przeciwciał. Stymuluje także nasze komórki odpornościowe tak, aby chroniły nas przed zakażeniem COVID-19.

DLACZEGO JEST BEZPIECZNA?

Szczepionka przeciw COVID-19 powstała zgodnie ze wszystkimi najwyższymi standardami bezpieczeństwa. W badania nad nią zaangażowali się wybitni naukowcy z całego świata. Dzięki tak dużemu, globalnemu wysiłkowi otrzymaliśmy bezpieczną i skuteczną broń w walce z pandemią.

Szukasz sprawdzonych informacji?

Wejdź na gov.pl/szczepimysie lub zadzwoń na bezpłatną infolinię 989.

**NASZĄ ROLA
SILNA POLSKA**

POLSKI ŁAD

dla polskiej wsi

Rolniczko, Rolniku!

- Polski Ład dla Polskiej Wsi to **dla Ciebie realne korzyści**
- Dbamy o Twoją przyszłość i **wspieramy Twoje inwestycje**
- Troszcząc się o **rozwój i innowacje** na wsi – ułatwiamy Ci pracę
- Wspólnie **pielęgnowujemy tradycje**

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

SOLIDARNI ROLNIKAMI

Zawsze aktualnych informacji o programie szukaj na
www.gov.pl/polski-lad